

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2025.6.17.
COM(2025) 828 final

2025/0180 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**az orosz földgáz behozatalának fokozatos megszüntetéséről, az esetleges
energiafüggőségek hatékonyabb nyomon követéséről és az (EU) 2017/1938 rendelet
módosításáról**

{SWD(2025) 830 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az Oroszországi Föderáció által 2022 februárjában Ukrajna ellen jogellenesen indított, teljes katonai invázió rávilágított az orosz gázimporttól való jelenlegi függőségeknek a piacokra és a biztonságra gyakorolt drámai következményeire, amelyek rendkívül kedvezőtlenül befolyásolják az Unió gazdaságát. A konfliktus súlyosan megzavarta a globális ellátási láncokat, számottevően megemelte az energiaárakat, és jelentős volatilitást eredményezett a piacokon. Ennek következtében nagymértékben megromlottak az Unió Oroszországgal fennálló kereskedelmi kapcsolatai.

Ez mélyen érintette az energiaágazatot. Oroszország az Unió orosz energiamporttól való függőségét a kényszerítés és a manipuláció eszközeként használta fel. Az orosz energiamporttól való függés kiszolgáltatottá tette az Uniót és a tagállamokat a zavaroknak és az áringadozásoknak, amelyek messzemenő hatást gyakoroltak az egész gazdaságra. A magas energiaárak rontották az uniós iparágak versenyképességét, végső soron aláásva az Unió gazdasági stabilitását és növekedési kilátásait.

Oroszország már korábban is veszélyeztette az EU ellátásbiztonságát azáltal, hogy egyoldalúan csökkentette az Európába irányuló gázszállításokat, amint azt az e jogalkotási javaslatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen is kifejti. A bizottsági szolgálati munkadokumentum felvázolja, hogy Oroszország hogyan élt vissza rendszeresen az ellátási függőségekkel az Unió gazdaságának és gazdasági biztonságának kárára. Ezt több versenyjogi vizsgálat is bizonyítja, különösen az orosz gázellátás 2006-os, 2009-es és 2014-es csökkenése vagy megszakadása, valamint a gázszállítások és a tárolók feltöltési szintjének az Oroszországi Föderáció által 2021 őszén Ukrajna ellen indított teljes katonai inváziót megelőző szándékos csökkentése. Az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni agressziós háborújának kezdetét követően Oroszország arra használta fel az Unió függőségét, hogy súlyos energia- és gazdasági biztonsági válságnak tegye ki az Uniót, stratégiaiilag megszakítva vagy csökkentve az energiaellátást az energiaárak fenntartása érdekében¹.

Oroszország állami ellenőrzés alatt álló monopolexportőrével, a Gazprommal szemben számos versenyjogi vizsgálatot folytattak, amelyek olyan kérdésekkel foglalkoztak, mint a szerződéses partnerek gázértékesítésre vonatkozó tilalma („rendeltetési záradékok”), az árakkal való visszaélés vagy a szerződéses partnerek kényszerítésére irányuló kísérletek. Az Oroszországi Föderációt és energiavállalatait ezért az Unió nem tekinti megbízható energiakereskedelmi partnernek.

Az ellátás megszakadása nagyon súlyos problémákhoz vezetett az uniós energiaellátás biztonsága terén, és tizenegy tagállamot arra kényszerített, hogy 2022-ben az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikke alapján energiaválság-szintet állapítsanak meg. Az árakra gyakorolt hatás példa nélküli volt: a gáz azonnali átlagos ára 2022-ben 125 EUR/MWh volt, ami 6–8-szor magasabb, mint a válság előtti adat. A válság hatásai Unió-szerte érezhetőek voltak, mivel

¹ Lásd részletesen az e rendeletre irányuló javaslatot kísérő, „Az orosz gázimport fokozatos megszüntetésére és a lehetséges energiafüggőségek nyomon követésének javítására irányuló intézkedések hatásának értékelése” című, 2025. június 17-i bizottsági szolgálati munkadokumentumot (a továbbiakban: A hatások értékelése) (SWD(2025) 830 final, 1. o.).

még az Oroszországból érkező gázszállítások közvetlen zavara által nem érintett tagállamokat is sújtotta az energiaárak emelkedése. A gázválság következményei a villamosenergia-ágazatra is áttértek, mivel a villamosenergia nagykereskedelmi piacain gyakran a gáztermelés jelenti az ármeghatározó technológiát. Európában a villamos energia nagykereskedelmi árai 2022 augusztusában átlagosan több mint 400 EUR/MWh-ra emelkedtek, és a legtöbb tagállamban a rövid élettartamú, néhány napos csúcsok jóval meghaladták az 500 EUR/MWh-t. Ennek eredményeként az uniós energiarendszer súlyos következményekkel szembesült, amelyek a kiskereskedelmi piacokra és a végső fogyasztókra is áttértek, mivel az Unió gazdasága stabil és kiszámítható energiaellátásra támaszkodik.

Az energia Oroszország általi fegyverként való felhasználásának hatása túlmutat az energiaellátás biztonságán, és súlyosan károsította az Unió gazdaságának egészét. Az infláció 2022-ben volt a legmagasabb, több alkalommal meghaladta a 10 %-ot, legfontosabb mozgatórugóját pedig az energiaárak jelentették. A közelmúltbeli válság bebizonyította, hogy az energiatermékeket szállító partnerekkel fenntartott megbízható kereskedelmi kapcsolatok elengedhetetlenek a piaci stabilitás megőrzéséhez, az emberi élet és az egészség, valamint az Unió alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez.

Oroszország Ukrajna elleni, 2022. februári agressziójára válaszul, valamint az állam- és kormányfők 2022. március 11-i versailles-i nyilatkozatával összhangban a Bizottság 2022. május 18-án elindította a REPowerEU tervet², hogy biztonságos, megfizethető és fenntartható módon lehetővé tegye az orosz energiainporttól való teljes diverzifikációt. A terv a 2014. évi európai energiabiztonsági stratégiában³ és az energiaunióra vonatkozó 2015. évi stratégiában⁴ is felvázolt, régóta fennálló diverzifikációs politikára épült. Az EU és tagállamai 2022 óta dolgoznak a REPowerEU terv végrehajtásán az energiatakarékosság, a tiszta energiára való átállás felgyorsítása, a belföldi energiatermelés fellendítése, a gázellátás további diverzifikációját lehetővé tevő kulcsfontosságú infrastruktúra véglegesítése, valamint az EU energiadiplomáciájának fokozása érdekében. Következésképpen az Unió 2021 és 2023 között több mint 70 %-kal, 150 milliárd m³-ről 43 milliárd m³-re tudta csökkenteni az orosz gázbehozatalt, és az energiaárak is jelentősen csökkentek a 2022. évi csúcsokhoz képest.

A jelentős előrelépés és az Ukrajnán keresztül történő orosz gázszállítás 2024 végén történő leállítására ellenére az orosz gázimport továbbra is az Unióban marad. A becslések szerint ez 2025-ben az Unió teljes gázimportjának mintegy 13 %-át teszi ki. Mivel az Unióba érkező orosz földgáz fennmaradó mennyisége még mindig számottevő, a Bizottság az orosz energiainport felszámolására irányuló 2025. május 6-i ütemtervében¹³ jogalkotási javaslatot jelentett be az orosz gázimport teljes körű megszüntetéséről és az energiafüggőségre vonatkozó meglévő keret javításáról.

Emellett az LNG-behozatali kapacitás jelentős része orosz vállalatok ellenőrzése alatt áll egyes tagállamokban, ami azzal a kockázattal jár, hogy ezeket a kapacitásjogokat kapacitásfelhalmozási gyakorlatok révén az alternatív forrásokból származó behozatal akadályozására használhatják fel. A múltban a gáztárolási kapacitások felhalmozása jelentős piaci torzulásokhoz, magasabb árakhoz és a kritikus biztonsági intézkedéseket fenyegető veszélyekhez vezetett⁵.

² COM(2022) 230 final.

³ COM(2014) 330 final.

⁴ COM(2015) 80 final.

⁵ A részleteket illetően lásd A hatások értékelése c. dokumentum 36. oldalát.

Az Oroszországi Föderáció több mint egy évtizede szisztematikusan megbízhatatlan partnernek bizonyult, mivel fegyverként használja a gázt, és manipulálja az energiapiacokat az Unió alapvető nemzetközi biztonsági érdekeinek kárára. Ennélfogva a fennmaradó orosz gázimport jelentős kockázatot jelent az Unió gazdasági biztonságára és különösen az energiaellátás biztonságára nézve, ami káros gazdasági és társadalmi következményekkel jár. Mindezek alapján, valamint figyelembe véve, hogy az orosz gázimportra vonatkozó évi több mint 15 milliárd EUR összegű további kifizetések veszélyeztetik az Unió biztonságát, további intézkedéseket kell hozni a behozatal megszüntetése érdekében, felismerve, hogy az Oroszországi Föderációból származó energiaellátás teljes megszüntetésének fokozatos folyamatnak kell lennie, szem előtt tartva az ellátás biztonságát és a piaci megfontolásokat. Tekintettel arra, hogy az LNG várhatóan alapvető szerepet játszik majd az európai alternatív energiaellátás biztosításában, döntő fontosságú az is, hogy a gázbehozatalra vonatkozó tilalom olyan intézkedéssel egészüljön ki, amely az LNG-terminál-szolgáltatások nyújtását bizonyos szervezetekre korlátozza.

A 2025. május 6-i ütemtervben foglaltaknak megfelelően a Bizottság szisztematikus intézkedéseket terjeszt elő az Oroszországi Föderációból származó fennmaradó gáz-, olaj- és atomenergia-behozatal megszüntetésére.

A Bizottság gondosan megvizsgálta az orosz földgázimport és az orosz szervezetek számára nyújtott LNG-terminál-szolgáltatások esetleges tilalmának hatását. Valójában 2022 óta folyt az előkészítő munka, és számos részletes elemzést tettek közzé az Oroszországból származó energiaellátás teljes megszüntetésének következményeiről⁶, és a Bizottság külső szakértők és ügynökségek számos tanulmányára is támaszkodhatott. A Bizottság által végzett, a bizottsági szolgálati munkadokumentumban felvázolt hatásvizsgálatra⁷ építve a rendeletjavaslat célja, hogy hatékonyan hozzájáruljon az Uniónak az Oroszországi Föderációból származó gáz- és olajimportjától való függőségének, valamint a gáz- és olajimportból eredő jelentős kereskedelmi és energiabiztonsági kockázatoknak való kitettség megszüntetéséhez. A jelenlegi fennmaradó függőségek – amennyiben nem kezelik őket – különösen kiszolgáltatottá tehetik az Uniót az Oroszországi Föderáció esetleges kiszámíthatatlan kényszerítő intézkedéseivel szemben.

A rendeletjavaslat célja az Oroszországi Föderációból származó, illetve onnan közvetlenül vagy közvetve exportált vezetékes gáz és cseppfolyósított földgáz (LNG) határozott kivezetése, ezáltal megakadályozva az ország uniós piachoz való hozzáférését.

Tekintettel arra, hogy 2022 óta a legtöbb tagállam és piaci szereplő véglegesítette ellátási kapcsolatait az Oroszországi Föderációval, a rendeletre vonatkozó javaslat 2026. január 1-jétől a 2025. június 17. után kötött új szerződések szerinti gázbehozatal tilalmát vonja maga után. Ez a rendelet előírja, hogy a meglévő szerződéseken alapuló behozatalt 2027 végéig teljesen meg kell szüntetni. A hatásvizsgálatban foglaltaknak megfelelően a fennmaradó

⁶ Lásd például az Implementing the REPower EU Action Plan: Investment Needs, Hydrogen Accelerator and Achieving the Bio-Methane Targets (A REPower EU cselekvési terv végrehajtása: Beruházási igények, hidrogénakcelerator és a biometánra vonatkozó célok elérése) című bizottsági szolgálati munkadokumentumot, SWD(2022) 230 final, amely az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának szóló közleményt kíséri, REPowerEU terv, COM(2022) 230 final, 2022. május 18.; és az ENTSG (Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata)-szimulációt ([ellátásbiztonsági szimuláció](#) | ENTSG).

⁷ Amely figyelembe veszi a lehetséges gazdasági és biztonsági kockázatokat, valamint a jogi megfontolások elemzését.

gázmennyiségeket fokozatosan ki lehet vezetni jelentős gazdasági hatás vagy az ellátás biztonságát érintő kockázatok nélkül, mivel elegendő alternatív beszállító érhető el a gáz világpiacán, az uniós gázpiac pedig jól összekapcsolt és megfelelő importinfrastruktúrával rendelkezik. Ennélfogva ez a rendelet figyelembe veszi a különböző típusú szerződések keretében történő behozatal fokozatos kivezetésének összetettségét, és azt javasolja, hogy az új szerződések alapján történő behozatal tilalma e rendelet hatálybalépését követően legyen alkalmazandó.

A rövid távú szerződések, vagyis a földgázzal való egyszeri vagy többszörös ellátásra vonatkozó, egy évnél rövidebb időtartamú szerződések kisebb volumeneket érintenek, mint azok a nagy, többéves szállítási szerződések, amelyeket az importőrök az orosz vállalatokkal kötöttek. Ezek a meglévő szerződések e rendelet hatálybalépésekor mindenesetre hamarosan lejárnak. Ennek megfelelően a meglévő rövid távú szerződésekből eredő gazdasági biztonsági kockázat vélhetőleg alacsony. Ezért helyénvaló mentesíteni a meglévő rövid távú szerződéseket a behozatali tilalom azonnali alkalmazása alól, lehetővé téve a 2026. június 17-ig történő fokozatos kivezetést. A hosszú távú szerződésekkel rendelkező importőröknek több időre lehet szükségük ahhoz, hogy alternatív ellátási útvonalakat és forrásokat találjanak, többek között azért is, mert ezek általában számottevően nagyobb volument érintenek, mint a rövid távú szerződések. Ezért a behozatali tilalom alkalmazása előtt átmeneti időszak bevezetésére kerül sor.

Az alternatív, megbízható forrásokból származó LNG-behozatal sikerének hatékony biztosítása érdekében alapvető fontosságú, hogy az Unión belüli LNG-terminálok megfelelő behozatali kapacitást bocsássonak e beszállítók rendelkezésére. Mivel az európai LNG-kapacitás jelentős része orosz szervezetek ellenőrzése alatt áll, fennáll a kockázata annak, hogy Oroszország akadályozhatja a nem orosz beszállítóktól származó alternatív behozatalt azáltal, hogy nem adja ki a lekötött kapacitásokat, még abban az esetben sem, ha azokat nem használják fel („felhalmozás”), vagy más versenyellenes gyakorlatokat folytat. Az orosz földgázimport tilalmának megerősítése érdekében a rendeletjavaslat az LNG-terminálok belüli megfelelő importkapacitást az alternatív szolgáltatók rendelkezésére bocsátja azáltal, hogy 2028. január 1-jétől megtiltja az LNG-terminál-szolgáltatások nyújtását az Oroszországból származó ügyfelek vagy az orosz vállalkozások által ellenőrzött felhasználók számára. Ez az intézkedés átirányítja a terminálkapacitást alternatív beszállítókhoz, fokozza az energiapiac rezilienciáját, és kezeli a piac torzulásával, az áremelkedésekkel és a biztonságot fenyegető veszélyekkel kapcsolatos múltbeli problémákat.

Más áruktól eltérően a földgáz homogén áru, amellyel nagy mennyiségben kereskednek, és gyakran előfordul, hogy a kereskedők nagykereskedelmi szinten többször is továbbértékesítik a tételeket. Az orosz földgázbehozatal tilalmának hatékony végrehajtása érdekében a rendeletjavaslat mechanizmusokat vezet be az orosz gáz uniós piacokon belüli átláthatóságának, nyomonkövethetőségének és visszakövethetőségének fokozására. Tekintettel arra, hogy a földgáz eredetének nyomon követése különösen összetett folyamat, és figyelemmel az orosz beszállítóknak a rendeletjavaslat rendelkezéseinek kijátszására való esetleges ösztönzésére, az orosz gázimportőrök kötelesek lennének a vámhatóságok rendelkezésére bocsátani az Oroszországi Föderációból származó gázbehozatalra vonatkozó korlátozások alkalmazásához szükséges valamennyi információt. E rendeletnek hatékony keretet kell biztosítania az Unióba behozott földgáz tényleges származásának és kiviteli helyének megállapításához.

Ezen erőfeszítések fokozása érdekében a vámhatóságoknak elő kell mozdítaniuk a szabályozó hatóságokkal, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal, az Energiaszabályozók Együttműködési

Ügynökségével (ACER) és a Bizottsággal való információcserét e rendelet rendelkezéseinek végrehajtásához. Az ilyen együttműködés lehetővé tenné a végrehajtás és a kivezetési célkitűzéseknek való megfelelés hatékony nyomon követését. Az ACER-nek szakértelmével hozzá kell járulnia e rendelet végrehajtásának nyomon követéséhez, és jelentést kell közzétennie, amely áttekintést nyújt az orosz gázzal kapcsolatos szerződésekről, és értékeli a diverzifikáció energiapiacokra gyakorolt hatását.

A rendeletjavaslat az (EU) 2017/1938 rendelet 14. cikkének módosítása révén új átláthatósági és nyomkövetési keretet határoz meg, amely előírja az orosz eredetű földgáz importőrei számára, hogy szolgáltatassanak a szerződésekre vonatkozó részletes információkat a Bizottságnak és a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak. A 2022. és 2023. évi gázválság során szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy az ellátási függőségekre vonatkozó átfogó információk elengedhetetlenek az uniós gázellátás biztonságának az Oroszországból származó gáz tekintetében történő értékeléséhez. Ez a rendelet ezért arra kötelezi az Oroszországból származó földgáz importőröket, hogy minden olyan információt nyújtsanak be a Bizottságnak, amely szükséges a gázkereskedelmet és az ellátás biztonságát érintő lehetséges kockázatok hatékony értékeléséhez. Ezen információknak tartalmazniuk kell a vonatkozó gázellátási szerződések fő paramétereit, sőt akár teljes szövegüket – kivéve az árazásra vonatkozó információkat –, amennyiben ez szükséges a szerződés bizonyos kikötéseinek vagy más rendelkezéseire való hivatkozások kontextusának megértéséhez. Az importőröknek a szabályozás elfogadását követően haladéktalanul jelenteniük kell a szerződési feltételek változásait, hogy megkönnyítsék az Unióba belépő orosz gáz pontos nyomon követését. Az uniós gázellátás biztonságának nyomon követése során a Bizottságnak figyelembe kell vennie a vámhatóságok által a behozatalra vonatkozóan szolgáltatott információkat és a tagállamok nemzeti diverzifikációs terveiben szereplő információkat is. A nemzeti vámhatóságokkal folytatott megerősített együttműködéssel együtt ez az átfogó adatkészlet lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy minden szükséges információval rendelkezzen az orosz ellátási szerződések részleteivel kapcsolatban.

Az Ukrajnán keresztül történő földgázellátás fokozatos megszüntetésének bejelentése utáni tapasztalatok azt mutatják, hogy a szolidaritás szellemében történő megfelelő előkészítés és koordináció hatékonyan megelőzheti a piaci zavarokat vagy az ellátásbiztonsági problémákat, amelyek a földgázszállítók változásából következhetnek. Az orosz gáz 2028-as, összehangolt módon történő teljes kivezetésére való felkészülés, valamint annak érdekében, hogy a piac számára elegendő idő álljon rendelkezésre az azzal járó változások előrejelzésére, anélkül, hogy a gázellátás biztonságát veszélyeztetnék, vagy jelentős hatást gyakorolnának az energiaárakra, a rendeletjavaslat arra kötelezi a tagállamokat, hogy vállaljanak proaktív szerepet az orosz földgáz fokozatos kivezetésére irányuló nemzeti diverzifikációs tervek kidolgozása és végrehajtása révén. Ezeknek a terveknek pontos intézkedéseket és mérőföldköveket kell meghatározniuk a közvetlen vagy közvetett orosz gázbehozatal fokozatos megszüntetésére. A nemzeti diverzifikációs tervek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy koordinálja a diverzifikációs intézkedéseket, és szükség esetén tanácsot adjon azokkal kapcsolatban. A nemzeti diverzifikációs tervek bizottsági elemzésének egy jelentésben és szükség esetén az egész EU-ra kiterjedő intézkedésekre vonatkozó ajánlásokban kell kicsúcsosodnia az orosz gáztól való függőség csökkentésének felgyorsítása érdekében.

A rendeletjavaslat – amellett, hogy célzottá teszi a gázbehozatalt – előírja, hogy a tagállamok diverzifikációs terveket is dolgozzanak ki az orosz olajimport fokozatos megszüntetésére, azzal a céllal, hogy a versailles-i nyilatkozatban előírányozottaknak megfelelően 2027 végéig tájékoztatást nyújtsanak és koordinációt biztosítsanak az olajellátás teljes megszüntetésével kapcsolatban.

Ez az egységes megközelítés a szolidaritás elvén alapuló átfogó és közös stratégiát jelent, amelynek célja az Oroszországi Föderációtól való energiafüggőség összehangolt módon való megszüntetése, ezáltal megerősítve az Unió elkötelezettségét egy független és reziliens energiarendszer iránt.

- **Összhang a szakpolitikai terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Ez a javaslat a 2022. májusi REPowerEU-közleményre⁸ és az állam- és kormányfők versailles-i nyilatkozatára⁹ – amelyek az energiahatékonyság fokozása, a megújuló energiaforrások alkalmazásának felgyorsítása és az ellátás diverzifikálása révén Európa orosz energiától való függőségének megszüntetésére szólítottak fel, – valamint az Unió és tagállamai által ennek alapján hozott korábbi intézkedésekre épül. Ezt a javaslatot az orosz energiaimport megszüntetésének ütemtervéről (a továbbiakban: REPowerEU-ütemterv) szóló, 2025. május 6-i bizottsági közlemény jelentette be¹⁰.

Tekintettel a gázellátás fegyverként történő csökkentésére és az oroszországi piaci manipulációkra, valamint arra, hogy a földgázbevételeket Oroszország háborús erőfeszítéseinek finanszírozására használják fel, a földgáz, a megújuló gáz és a hidrogén belső piacairól szóló (EU) 2024/1789 rendelet 6. cikkének (7) bekezdése és 8. cikkének (7) bekezdése értelmében a tagállamok átmeneti, arányos intézkedéseket hozhatnak a gázbetáplálási pontokon és az LNG-terminálokon az egyes rendszerhasználók által kínált kapacitások korlátozására, különösen az Oroszországból és Fehéroroszországból érkező szállítások tekintetében. Ezen intézkedések célja az alapvető biztonsági érdekek védelme – szükség esetén megújíthatók, de összhangban kell lenniük a nemzetközi kötelezettségekkel, többek között az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) XXI. cikkével.

Az ilyen intézkedéseknek támogatniuk kell az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésére irányuló, a REPowerEU tervben felvázolt uniós célkitűzéseket. A végrehajtás előtt a tagállamoknak az energiapolitikai szolidaritás elvével összhangban konzultálniuk kell a Bizottsággal és az esetlegesen érintett többi tagállammal, figyelembe véve különösen az ellátás biztonságára gyakorolt lehetséges hatásokat uniós szinten, valamint az esetlegesen érintett többi tagállam esetében. Ez a megközelítés biztosítja a fenyegetésekre való megfelelő és jól összehangolt reakciót és az energiafüggetlenséggel kapcsolatos folytonosságot.

A rendeletjavaslat az (EU) 2024/1789 rendelet e rendelkezéseire épül, és megszünteti e rendelkezések meglévő hiányosságait. Úgy tűnik azonban, hogy a tagállamok ilyen egyedi intézkedései nem elegendőek az orosz gázimporttól való függőség általános problémájának kezeléséhez. Ezért a rendeletjavaslatnak összehangoltabb importtilalmat kell bevezetnie uniós szinten. Noha az (EU) 2024/1789 rendelet 6. cikkének (7) bekezdése és 8. cikkének (7) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy bizonyos egyedi intézkedéseket hozzanak annak érdekében, hogy megakadályozzák az LNG vagy a csővezetékes orosz gáz területükre történő behozatalát, a rendelkezések nem rendelkeznek az ilyen intézkedések közös és összehangolt keretéről. Az oroszok korlátozására irányuló nemzeti intézkedések hatálya és tartalma eltérő, különösen a kijátszás megelőzésére alkalmazandó intézkedések tekintetében. A koordináció hiánya a belső piac széttöredezettségének kockázatával jár. E javaslatnak meg kell szüntetnie ezeket a kockázatokat azáltal, hogy egyértelmű szabályokat

⁸ COM(2022) 230 final.

⁹ [Versailles-i nyilatkozat](#), 2022. március 10 és 11.

¹⁰ COM(2025) 440 final.

állapít meg az importőrök kötelezettségeire és az összes érintett hatóság közötti információcserére vonatkozóan.

Az Oroszországtól való függőség nem csak a gázimport területén áll fenn. Amint azt a REPower-ütemterv részletesen kifejti, Oroszország különböző nukleáris anyagokat is szállít az Unióba, ami a nukleárisenergia-termelés ágazatát és az egyéb nukleáris ágazatokat a földgáz területén fennállókhhoz hasonló gazdasági biztonsági kockázatoknak teszi ki. Az Oroszország által a nukleáris ágazat részére szállított termékek azonban technikailag összetettek, és magukban foglalják a természetes, átalakított és dúsított uránt, a nukleárisfűtőanyag-kazettákat, a tartalék alkatrészeket és a karbantartási szolgáltatásokat, valamint az orvosi radioizotópokat. A nukleáris ágazatban hozott intézkedések jogalapja is részben eltér e rendelet jogalapjától. Ezért helyénvaló különválasztani a gáz- és olajipari intézkedésekre és a nukleáris ágazatban hozott intézkedésekre vonatkozó jogalkotási javaslatokat.

Ez a javaslat a Bizottság 2025. január 28-án előterjesztett és az Európai Parlament által nemrégiben jóváhagyott javaslatával is összhangban van, amely vámok kivetésére irányul az Oroszországból és Belaruszból származó műtrágyákra és egyes mezőgazdasági termékekre, és amelynek célja az Unió e behozattalról való függőségének csökkentése¹¹. Az Unió közös kereskedelempolitikájára vonatkozó javasolt intézkedések célja az érintett áruk uniós behozatalának jelentős csökkentése, függetlenül attól, hogy azok Oroszországból vagy Belaruszból származnak-e, illetve, hogy közvetlenül vagy közvetve exportálják-e őket ezek az országok. A behozatali vámok kivetése várhatóan az uniós műtrágyagyártás további diverzifikációját fogja eredményezni.

Általánosabban fogalmazva, a rendeletjavaslat célja, hogy az energiaellátás területén fokozza az Unió gazdasági biztonságát. Így összhangban van az európai gazdasági biztonsági stratégiával¹² és az annak keretében hozott intézkedésekkel, és azokra épül, különös tekintettel a Bizottság alábbi javaslataira:

az Unió biztonságának és közrendjének további erősítése az Unióba irányuló külföldi tőkebefektetések átvilágításának javítására irányuló javaslat révén¹³;

az exportellenőrzések terén folytatott európai koordináció fokozására irányuló megbeszélések és intézkedések ösztönzése a meglévő többoldalú rendszerek és a tagállamok előjogainak teljes körű tiszteletben tartása mellett¹⁴;

konzultáció a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a technológiák szűk körét érintő kiáramló tőkebefektetésekből eredő potenciális kockázatok azonosítása érdekében¹⁵;

további megbeszélések előmozdítása arról, hogyan támogatható hatékonyabban a potenciálisan kettős felhasználású technológiákkal kapcsolatos kutatás és fejlesztés¹⁶;

¹¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes áruk behozatalára alkalmazandó vámok módosításáról, COM(2025) 34 final 2025/0021 (COD).

¹² JOIN(2024) 20 final.

¹³ COM(2024) 23 final.

¹⁴ COM(2024) 25 final.

¹⁵ COM(2024) 24 final.

¹⁶ COM(2024) 27 final.

a nemzeti és ágazati szintű kutatásbiztonság fokozását célzó intézkedésekről szóló tanácsi ajánlás¹⁷.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az Oroszországi Föderációból származó, illetve onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgázra vonatkozóan javasolt behozatali tilalom, valamint az orosz energiainport hatékonyabb nyomon követéséről szóló javaslatban foglalt kísérő intézkedések összhangban vannak az Unió által az Ukrajna elleni orosz katonai agressziót követően hozott korlátozó intézkedésekkel. Ennélfogva a földgázra vonatkozó behozatali tilalom és a rendeletjavaslatban a földgázra és a kőolajra egyaránt vonatkozó kísérő intézkedések megfelelnek az Európai Unióról szóló szerződés 21. cikke (3) bekezdésének, amely megköveteli, hogy az Unió külső tevékenységének különböző területei, valamint e területek és az egyéb uniós szakpolitikák összhangban legyenek. Megfelel továbbá az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 207. cikke (1) bekezdésének, amely előírja, hogy a közös kereskedelempolitikát az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat jogalapja az EUMSZ 207. cikke és 194. cikkének (2) bekezdése. Az EUMSZ 207. cikke az Unió közös kereskedelempolitikája keretében javasolt kereskedelmi intézkedések jogalapja, amelyek megtiltják az Oroszországi Föderációból származó, illetve onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgáz behozatalát, valamint az Oroszországi Föderációból származó vagy az orosz személyek ellenőrzése alatt álló fogyasztók számára az uniós LNG-terminálokra történő szolgáltatásnyújtást. Az e javaslatban felsorolt, i. a releváns információk földgázimportőrök általi benyújtására és ezen információknak a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai és a Bizottság közötti cseréjére, ii. az orosz földgáz és olaj fokozatos kivezetésére irányuló diverzifikációs tervek tagállamok általi kidolgozására, valamint iii. az orosz földgázra vonatkozó ellátási szerződések átláthatóságának az (EU) 2017/1938 rendelet módosítása révén történő javítására vonatkozó intézkedések jogalapja az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A közös kereskedelempolitika az EUMSZ 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, ezért a szubszidiaritás elve nem alkalmazandó.

Az orosz földgázra vonatkozó uniós behozatali tilalom hatékony végrehajtásához szükség van az e rendeletjavaslatban foglalt, az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadandó, földgázra vonatkozó egyéb intézkedésekre, például i. a releváns információk földgázimportőrök általi benyújtására és ezen információknak a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai és a Bizottság közötti cseréjére, ii. az orosz földgáz fokozatos kivezetésére irányuló diverzifikációs tervek tagállamok általi kidolgozására, valamint iii. az orosz földgázra vonatkozó ellátási szerződések átláthatóságának javítására. Ugyanez vonatkozik az olajra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervek kidolgozására és nyomon követésére, amelyeket ugyancsak az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése alapján kell elfogadni, és amelyeket uniós

¹⁷ COM(2024) 26 final.

szinten kell koordinálni az orosz olaj hatékony és összehangolt kivezetésére irányuló célkitűzés elérése érdekében.

- **Arányosság**

Ez a javaslat megfelel az arányosság elvének. A javasolt intézkedések alkalmasak és szükségesek a kitűzött célok eléréséhez, és nem rónak a vállalkozásokra és a tagállamokra olyan terhet, amely nem áll arányban e célokkal.

A javasolt fő intézkedés a gázbehozatal tilalma a 2025. június 17. után, 2026. január 1-jéig kötött új szerződések alapján, valamint a meglévő szerződéseken alapuló fennmaradó behozatal tilalma – 2026. június 17-ig rövid távú szerződések, 2027 végéig hosszú távú szerződések alapján. Az orosz földgázimport teljes tilalma egyértelműen alkalmas az Unió ilyen behozataltól való függőségének megszüntetésére irányuló célkitűzés elérésére. Amint az ebben az indokolásban is szerepel, az Unió és tagállamai által 2022 februárja óta eddig hozott valamennyi egyéb intézkedés – miközben sikeresen enyhítette Oroszország Ukrajna elleni teljes katonai inváziója által okozott energiaválság egyes hatásait – nem bizonyult elegendőnek e célkitűzés teljes körű eléréséhez, amint azt az Unióba importált orosz földgáz még mindig jelentős mennyisége is bizonyítja. Az Unió orosz gázimporttól való függőségének megszüntetésére irányuló célkitűzés eléréséhez ezért teljes behozatali tilalomra van szükség. Tekintettel az Unió energiaellátásának biztonságát és végső soron az Unió általános gazdasági biztonságát és autonómiáját érintő súlyos kockázatokra, az intézkedésnek az érintett tagállamokra és gázvállalkozásokra gyakorolt hatása sem áll arányban ezzel a célkitűzéssel. Emellett ezeket a hatásokat enyhíti a behozatali tilalom fokozatos bevezetése, amely kezdetben csak az új szerződéseket érinti, míg a meglévő hosszú távú szerződéseken alapuló behozatal 2027 végéig folytatódhat.

Az uniós LNG-terminálok az Oroszországi Föderáció ügyfelei számára 2026. január 1-jétől történő szolgáltatásnyújtás tilalma megfelelő és szükséges azon célkitűzés eléréséhez, hogy az Unión belüli LNG-terminálok alternatív szállítók rendelkezésére bocsássák a megfelelő behozatali kapacitást, fokozzák a piac rezilienciáját, és kezeljék a piac torzulásával, az áremelkedésekkel és a biztonságot fenyegető veszélyekkel kapcsolatos múltbeli problémákat. Tekintettel e célkitűzések fontosságára, az intézkedésnek az LNG-terminálok szolgáltatóira és fogyasztóira gyakorolt hatása sem áll arányban ezekkel a célkitűzésekkel.

A kísérő intézkedések:

- i. a vonatkozó információk földgázimportőrök általi benyújtása, valamint ezen információknak a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai és a Bizottság közötti cseréje,
- ii. diverzifikációs tervek kidolgozása a tagállamok által az orosz földgáz fokozatos kivezetésére, valamint
- iii. az orosz földgázra vonatkozó ellátási szerződések átláthatóságának fokozása

megfelelőek és szükségesek az Oroszországból származó gáz behozatalára vonatkozó tilalom hatékony végrehajtásához és nyomon követéséhez, és tekintettel a fent leírt érintett érdekekre, nem rónak olyan terheket a tagállamokra és a gázipari vállalkozásokra, amelyek nem arányosak a kitűzött céllal.

Végezetül a tagállamok azon javasolt kötelezettsége, hogy dolgozzanak ki és nyújtsanak be nemzeti diverzifikációs terveket az orosz olajimport 2027 végéig történő fokozatos

megszüntetésére vonatkozóan, megfelelő, szükséges és arányos eszköz a fokozatos megszüntetés megkönnyítésére azokban a tagállamokban, amelyek az orosz olajimportra vonatkozó hatályos uniós szankcióktól való eltérés előnyeit élvezik.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Tekintettel arra, hogy kötelező erejű, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusra van szükség, valamint arra, hogy gyorsan kell reagálni az Unió energiaellátásának biztonságát fenyegető közvetlen veszélyre, a rendelet az egyetlen megfelelő eszköz az Unióba irányuló orosz gázbehozatal összehangolt, uniós szintű fokozatos megszüntetésére irányuló javasolt intézkedések eredményességének és hatékonyságának biztosítására.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELESEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Nem alkalmazható.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Nem alkalmazható.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

Nem alkalmazható.

- **Hatásvizsgálat**

A Bizottság intenzíven elemezte az orosz gáz fokozatos kivezetésének az uniós energiapiacokra és a tágabb gazdaságra gyakorolt hatását Oroszország első ellátási zavarai óta. A rendeletjavaslatban felsorolt intézkedésekre vonatkozó átfogó elemzések eredményeit az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat foglalja össze.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Nem alkalmazható.

- **Alapjogok**

Ez a javaslat érinthet bizonyos, az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapjogokat, különösen a vállalkozás szabadságához való jogot (16. cikk) és a tulajdonhoz való jogot (17. cikk). A fentiekben kifejtettek szerint azonban ezen alapjogok javasolt korlátozásai szükségesek és arányosak az elérni kívánt közérdekű célra tekintettel, és tiszteletben tartják e jogok lényeges tartalmát. Az intézkedések tehát megfelelnek a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében az ilyen korlátozásokra vonatkozóan meghatározott követelményeknek.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A rendeletjavaslat költségvetési vonzatait részletesebben a pénzügyi kimutatás ismerteti.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A tagállamoknak 2026. március 1-jéig nemzeti diverzifikációs terveket kell kidolgozniuk, amelyek konkrét intézkedéseket és határidőket tartalmaznak az orosz földgáz- és olajellátásnak a rendeletjavaslattal összhangban történő megszüntetésére vonatkozóan.

A vámhatóságoknak és az érintett hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak nyomon kell követniük az orosz földgázra vonatkozó behozatali tilalom és a rendeletjavaslatban meghatározott kötelezettségek végrehajtását. Minden olyan információt meg kell osztaniuk egymással, amely szükséges annak értékeléséhez, hogy a behozatali tilalom és a kapcsolódó kötelezettségek teljesülnek-e.

A Bizottság a kapott információk alapján értékeli e rendelet végrehajtását és az Oroszországi Föderációból származó gáz fokozatos kivezetése terén elért előrehaladást. Az ilyen értékelést éves jelentésben kell közzétenni.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetében)**

Nem alkalmazható.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az **1. cikk** felvázolja a rendeletjavaslat tárgyát és hatályát.

A **2. cikk** meghatározza a szövegben használt fogalmakat, egyértelműsítve a rendeletjavaslatban felvázolt intézkedéseket.

A **3. cikk** 2026. január 1-jétől tilalmat vezet be a vezetékes földgáz behozatalára és az Oroszországi Föderációból származó LNG-behozatalra vonatkozóan. A tilalom az Oroszországi Föderációból származó, illetve onnan közvetlenül vagy közvetve exportált ilyen árukra vonatkozik.

A **4. cikk** 2026. január 1-jétől lehetővé teszi az azonnali tilalom alóli kivételeket. A 2025. június 17. előtt kötött rövid távú ellátási szerződések esetében a tilalom csak 2026. június 17-től alkalmazandó. A 2025. június 17. előtt kötött hosszú távú ellátási szerződések hatálya alá tartozó gázmennyiségek esetében a tilalom 2028. január 1-jétől alkalmazandó. Az átmeneti időszak tárgyát képező mennyiségek a szerződött mennyiségekre korlátozódnak.

Az **5. cikk** 2026. január 1-jétől megtiltja hosszú távú terminálszolgáltatások nyújtását az uniós LNG-terminálok az Oroszországi Föderációból származó vagy az Oroszországi Föderációból származó személyek ellenőrzése alatt álló szervezetek számára. A tilalom a 2025. június 17. után megkötött vagy módosított LNG-terminál-szolgáltatási szerződésekre vonatkozik.

A **6. cikk** átmeneti időszakot állapít meg a 2025. június 17. előtt megkötött hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatási szerződésekre vonatkozó tilalom tekintetében. Az e hosszú távú szerződések alapján nyújtott szolgáltatások esetében a tilalom 2028. január 1-jétől alkalmazandó.

A **7. cikk** arra kötelezi az Oroszországi Föderációból származó gázimportőröket, hogy bocsássák a tagállami vámhatóságok rendelkezésére a rendeletjavaslat 3. és 4. cikkének végrehajtásához szükséges valamennyi információt. A cikk tartalmazza a megadandó elemek listáját, bár a vámhatóságok jogosultak további információk kérésére. A cikk emellett megdönthető vélelmet állít fel a behozatal orosz származására vonatkozóan a rendszerösszekötési pontok listájával.

A **8. cikk** arra kötelezi az LNG-terminál-szolgáltatókat, hogy a rendeletjavaslat 5. és 6. cikkének végrehajtása érdekében osszák meg az információkat a vámhatóságokkal.

A **9. cikk** arra kötelezi az érintett hatáskörrel rendelkező hatóságokat és szabályozó hatóságokat, hogy kövessék nyomon a rendeletjavaslat 3–6. cikkének végrehajtását. Ehhez adott esetben a különböző tagállamok hatóságai, az ACER, illetve a Bizottság közötti együttműködésre lesz szükség.

A **10. cikk** meghatározza a vámhatóságok azon kötelezettségét, hogy az Oroszországi Föderációból származó gázimportőröktől kapott információkat osszák meg a Bizottsággal és más tagállamok hatóságaival. Ez ilyen együttműködés lehetővé tenné a rendeletjavaslat 3–6. cikke végrehajtásának értékelését.

A **11. cikk** előírja a tagállamok számára, hogy dolgozzanak ki diverzifikációs tervet az Oroszországi Föderációból származó összes gázimport 2027. december 31-ig történő fokozatos megszüntetésére tekintettel. A nemzeti diverzifikációs terveknek információkat kell tartalmazniuk i. a meglévő szerződések szerinti gázbehozatal mennyiségéről és az Oroszországi Föderációból származó vállalatok által lefoglalt LNG-terminál-szolgáltatásokról, ii. a fennmaradó orosz gázimport helyettesítésére bevezetett vagy tervezett intézkedésekről, beleértve az alternatív ellátást és ellátási útvonalakat is, valamint iii. a fokozatos kivezetés lehetséges technikai vagy szabályozási akadályairól és ezek leküzdésének lehetőségeiről.

A nemzeti diverzifikációs terveket legkésőbb 2026. március 1-jéig be kell nyújtani a Bizottságnak az I. mellékletben előírt sablon alapján.

A **12. cikk** előírja az Oroszországi Föderációból olajat importáló tagállamok számára, hogy dolgozzanak ki diverzifikációs tervet az Oroszországi Föderációból származó olajimport 2027. december 31-ig történő fokozatos megszüntetésére tekintettel. A nemzeti diverzifikációs terveknek információkat kell tartalmazniuk i. a meglévő szerződések alapján az Oroszországi Föderációból származó közvetlen vagy közvetett olajimport mennyiségéről, ii. a fokozatos kivezetés irányítására bevezetett vagy tervezett intézkedésekről, valamint iii. a fokozatos kivezetés lehetséges technikai vagy szabályozási akadályairól és azok leküzdésének lehetőségeiről.

A nemzeti diverzifikációs terveket legkésőbb 2026. március 1-jéig be kell nyújtani a Bizottságnak a II. mellékletben előírt sablon alapján. A Bizottság értékelést követően ajánlást adhat ki az érintett tagállamnak abban az esetben, ha fennáll a kockázata annak, hogy nem lehet betartani a fokozatos kivezetésre vonatkozó határidőt.

A **13. cikk** az (EU) 2017/1938 rendelet módosításával megerősíti a földgázellátás biztonságához kapcsolódó meglévő nyomonkövetési keretet. Előírja az Oroszországi Föderációból származó gázimportőrök számára, hogy szolgáltatassanak részletes szerződéses információkat a Bizottságnak és a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak. Az információknak ki kell terjedniük a szállítandó és átvett mennyiségekre, beleértve a szállíts-

vagy-fizess vagy a vidd-vagy-fizess rendelkezések szerinti rugalmassági mechanizmusokat, a szerződéskötés időpontját, a szerződés időtartamát, a szerződéses gázmennyiségeket a felfelé vagy lefelé való eltérés rugalmas jogával, valamint a szerződő partnerek, a gáztermelő és a termelő ország kilétét. LNG-behozatal esetén fel kell tüntetni az első berakodási kikötőt, valamint a szállítási pontokat és az e pontokra vonatkozó esetleges rugalmassági mechanizmusokat. Emellett ismertetni kell a szállítási menetrendeket vagy jelöléseket, az éves mennyiségekre vonatkozó lehetséges szerződéses rugalmassági mechanizmusokat, valamint a szállítások felfüggesztésének vagy megszüntetésének feltételeit, beleértve a *vis majorra* vonatkozó rendelkezéseket is. Meg kell határozni továbbá az irányadó jogot és a választott választottbírói mechanizmust, valamint az egyéb vonatkozó kereskedelmi megállapodások kulcsfontosságú elemeit.

A cikk arra kötelezi az LNG-terminálokat üzemeltető szolgáltatókat, hogy közöljék a Bizottsággal az Oroszországi Föderáció ügyfelei által lefoglalt szolgáltatásokra vonatkozó releváns információkat.

A Bizottság a kapott információk – többek között a rendeletjavaslat 11. cikke szerinti nemzeti diverzifikációs tervek – alapján értékeli a rendeletjavaslat végrehajtását és az Oroszországi Föderációból származó gáz fokozatos kivezetése terén elért előrehaladást. Az ilyen értékelést éves jelentésben kell közzétenni.

A **14. cikk** szerint a rendeletjavaslat alapján kapott bizalmas információkat a szakmai titoktartás követelményeinek megfelelően kell kezelni, különösen a kapott információk bizalmas jellegének, sértetlenségének és védelmének biztosítása érdekében.

A **15. cikk** arra kötelezi a Bizottságot, hogy hatékonyan kövesse nyomon az energiapiac alakulását és az Oroszországi Föderációból származó behozatallal kapcsolatos ellátásbiztonsági kockázatokat. Kockázat felmerülése esetén megfelelő intézkedéseket kell hozni, többek között a rendelet módosítása révén.

A **16. cikk** megállapítja a rendeletjavaslat hatálybalépésének napját.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**az orosz földgáz behozatalának fokozatos megszüntetéséről, az esetleges energiafüggőségek hatékonyabb nyomon követéséről és az (EU) 2017/1938 rendelet módosításáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére és 207. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹⁸,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére¹⁹,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Oroszországi Föderáció által 2022 februárjában Ukrajna ellen jogellenesen indított, teljes körű invázió rávilágított arra, hogy milyen drámai következményei lehetnek a piacokra és a biztonságra nézve annak, hogy rá vagyunk utalva az orosz földgázra. Az államfők ezért a 2022. március 11-i versailles-i nyilatkozatukban megállapodtak abban, hogy fokozatosan csökkentik és végül teljes mértékben megszüntetik az orosz energiától való függőséget. A REPowerEU tervről szóló, 2022. március 8-i közlemény²⁰ és a 2022. május 18-i REPowerEU terv²¹ konkrét intézkedéseket javasolt annak érdekében, hogy az orosz energiaiimporttól való elszakadást jelentő teljes diverzifikáció biztonságos, megfizethető és fenntartható módon menjen végbe. Azóta jelentős előrelépés történt az orosz gázellátástól való eltávolodás folyamatában. Mivel az Unióba érkező földgáz fennmaradó behozatali mennyisége ennek ellenére is jelentős, a Bizottság 2025. május 6-án az orosz energiaiimport felszámolására irányuló REPower-ütemtervében jogalkotási javaslatot jelentett be az orosz földgáz behozatalának teljes megszüntetésére és az energiafüggőséggel kapcsolatos meglévő keret javítására vonatkozóan.

¹⁸ HL C ...

¹⁹ HL C ...

²⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért”, COM(2022) 108 final, 2022. március 8.

²¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: REPowerEU terv (COM(2022) 230 final), 2022. május 18.

- (2) Már az Ukrajna elleni teljes katonai invázió előtt több alkalommal volt példa az ellátás előre be nem jelentett és indokolatlan csökkentésére, illetve megszakítására. Emellett az energia fegyverként való felhasználása is azt mutatja, hogy az Oroszországi Föderáció módszeresen használta fel az orosz gázellátástól való függőséget az uniós gazdaság meggyengítésére. Ez súlyos negatív hatást gyakorol a tagállamokra és általában véve az Unió gazdasági biztonságára. Az orosz energiavállalatokat ezért az Unió már nem tekinti megbízható energiakereskedelmi partnernek.
- (3) 2006 januárjában Oroszország a fagyok közepette leállította a Bulgáriába és más délkelet-európai országokba irányuló földgázellátását, ami megemelte az árakat, továbbá kárt okozott a polgároknak, és veszélybe sodorta őket. 2009. január 6-án Oroszország ismét teljesen leállította az Ukrajnán áthaladó gázszállítást, ami 18 tagállamot érintett, mindenekelőtt Közép- és Kelet-Európában. Az ellátás megszakítása súlyos zavarokat okozott a regionális és az uniós gázpiacokon: néhány tagállamban közel 14 napig egyáltalán nem volt biztosított a földgáz. Ennek nyomán tartósan leállt a fűtés az iskolákban és a gyárakban, és szükségállapotot kellett kihirdetni. 2014-ben az Oroszországi Föderáció megszállta és jogellenesen annektálta a Krím félszigetet, felszámolta az ott található ukrán gáztermelési eszközöket, és csökkentette a gázellátást több olyan tagállam számára, amelyek beharangozták, hogy ellátják Ukrajnát gázzal. Mindez piaci zavarokhoz és áremelkedésekhez vezetett, továbbá veszélyeztette a gazdasági biztonságot. Oroszország állami ellenőrzés alatt álló, monopolhelyzetben lévő exportőre, a Gazprom a múltban számos bizottsági vizsgálat tárgyát képezte az uniós versenyszabályok esetleges megsértése miatt, majd a Bizottság versenyjogi aggályainak eloszlátása érdekében módosította piaci magatartását²². Gazprom. A szóban forgó versenyjogi kérdések több esetben egyrészt a Gazprom gázellátási szerződéseiben szereplő úgynevezett „területi korlátozásokra” vonatkoztak, amelyek megtiltották a gáz saját országon kívüli viszonteladását²³, másrészt arra, hogy a Gazprom tisztességtelen árképzési gyakorlatokat folytatott, és az energiaellátást az orosz csővezeték-projektekben való részvételből vagy az uniós energiaeszközök feletti ellenőrzés megszerzéséből eredő politikai engedményektől tette függővé.
- (4) Oroszország Ukrajna elleni 2022 februárjában provokáció nélkül indított és indokolatlan háborúja, majd ezt követően a fegyverként alkalmazott gázszállítás-csökkentés, továbbá a gázellátás szándékos zavaraira visszavezethető piaci manipuláció rávilágított az Unió és a tagállamok sebezhetőségeire és kiszolgáltatottságára, amelyek közvetlen és súlyos hatást gyakorolhatnak az uniós gázpiac működésére, az Unió gazdaságára és alapvető biztonsági érdekeire, valamint közvetlen kárt okozhatnak az uniós polgároknak, mivel az energiaellátás zavarai káros hatást gyakorolhatnak az emberek egészségére, illetve életére. A bizonyítékok

²² Lásd az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról szóló, 2018. május 24-i C(2018) 3106 final bizottsági határozatot (AT.39816. számú ügy – Upstream gázellátás Közép- és Kelet-Európában); https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39816/39816_10148_3.pdf.

²³ A 2003 és 2005 közötti területi korlátozásokkal kapcsolatos versenyjogi vizsgálatokat lásd: ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_05_710; ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_03_1345; ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_05_195; a Gazprom II. ügyben folytatott vizsgálatot illetően lásd az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárásról szóló, 2018. május 24-i C(2018) 3106 final bizottsági határozatot (AT.39816. számú ügy – Upstream gázellátás Közép- és Kelet-Európában).

alátámasztják, hogy az állami ellenőrzés alatt álló Gazprom vállalat szándékosan manipulálta az Unió energiapiacait az energiaárak emelése érdekében. Az Unióban a Gazprom ellenőrzése alatt álló nagy föld alatti tárolók példátlanul alacsony szinten voltak feltöltve, az orosz vállalatok csökkentették az uniós gázelosztó központokon történő értékesítés volumenét²⁴, és az inváziót megelőzően teljes mértékben beszüntették saját értékesítési platformjuk használatát, ami hatással volt a rövid távú piacokra, és súlyosbította az Ukrajna elleni jogellenes orosz támadást követően már amúgy is szűkös ellátási helyzetet. 2022 márciusától Oroszország szisztematikusan leállította vagy csökkentette a tagállamokba irányuló földgázszállítást, ami jelentős zavarokhoz vezetett az uniós gázpiacon. Ez mindenekelőtt a Yamal-csővezetéken keresztül az Unióba irányuló ellátást, Finnország ellátását, valamint az Északi Áramlat 1 gázvezetéket érintette, ahol a Gazprom először csökkentette az áramlást, végül pedig teljes egészében leállította az említett vezetéken keresztül történő földgázszállítást.

- (5) Az Oroszország által a gázellátás fegyverként való felhasználása és a gázáramlás szándékos megzavarásával elért piaci manipuláció 2022-ben az energiaárak ugrásszerű emelkedéséhez vezetett az Unióban, és példátlan szintet ért el: nyolcszorosa is volt az előző évek átlagának. Az alternatív gázellátási források felkutatásának, az ellátási útvonalak módosításának, a tárolók tél előtti feltöltésének, valamint az uniós gázinfrastruktúrában jelentkező szűk keresztmetszetek kezelésének szükségessége hozzájárult a magas áringadozáshoz és a 2022-es példátlan áremelkedéshez.
- (6) A kivételesen magas gázárak nyomán megemelkedtek a villamosenergia-árak és más energiatermékek ára is megnőtt, ami tartósan magas inflációhoz vezetett. A magas energiaárak okozta mély gazdasági válság, amely számos tagállamban negatív növekedési rátával járt együtt, veszélyeztette az Unió gazdaságát, aláásta a fogyasztók vásárlóerejét és megnövelte a gyártási költségeket, különösen az energia területén. Mindez kockázatot jelentett a társadalmi kohézióra és a stabilitásra, sőt az emberi életre, illetve egészségre. Az ellátás megszakadása nagyon súlyos problémákat idézett elő az uniós energiaellátás biztonságát illetően is, és tizenegy tagállam arra kényszerült, hogy az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet²⁵ alapján bizonyos szintű válsághelyzetet hirdessenek ki az energiaellátással kapcsolatban. Az Unió válság alatti kiszolgáltatott helyzete lehetővé tette Oroszország számára, hogy piaci manipulációk révén rekordmagas nyereséget érjen el az Európával folytatott fennmaradó energiakereskedelemből, és a gázimportból származó bevételek 2024-ben még mindig elérték a 15 milliárd EUR-t. Az említett összeget az Unió elleni további gazdasági támadások finanszírozására lehetett fordítani, a gazdasági biztonság aláadására törekedve. Az Európa politikai és gazdasági stabilitására nézve komoly fenyegetést jelentő, Ukrajna elleni agressziós háború finanszírozására is fel lehetett használni.
- (7) A közelmúltbeli válság bizonyította, hogy az energiatermékeket szállító partnerekkel fenntartott megbízható kereskedelmi kapcsolatok elengedhetetlenek a piaci stabilitás megőrzéséhez, az emberi élet és egészség, valamint az Unió alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez; nem utolsósorban azért, mert az Unió nagymértékben függ a harmadik országokból származó energiainporttól. Az Oroszországból érkező

²⁴ ACER: „European gas market trends and price drivers 2023 – Market Monitoring Report” (Európai gázpiaci trendek és ártényezők, 2023 – Piacfelügyeleti jelentés) (28. pont).

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

energiaellátás fenntartása folyamatos gazdasági és biztonsági kockázatoknak tenné ki az Uniót, ezért nem növelné, hanem csökkentené az ellátás biztonságát. Még az orosz gáz kisebb importvolumenétől való függőség is – ha azzal Oroszország visszaél – jelentősen torzíthatja az árdinamikát, akár csak ideiglenesen is, továbbá zavart idézhet elő az energiapiacokon, különösen azokban a régiókban, amelyek továbbra is jelentős mértékben függenek az orosz behozataltól. Tekintettel arra, hogy a piaci manipulációk és az ellátási zavarok régóta fennállnak és rendszeresek, valamint arra, hogy az orosz kormány a gázkereskedelmet következetesen fegyverként használja – kereskedelmi célok helyett – szakpolitikai célok elérésére, helyénvaló intézkedéseket hozni az Unió folyamatos, az Oroszországi Föderációból csővezetékeken keresztül érkező földgázbehozatalból és a cséppfolyósított földgáz (LNG) importjából eredő sebezhetőségének orvoslására.

- (8) Az e rendelet 3. és 5. cikkében a nemzetközi ügyletekre vonatkozóan előírt korlátozások összhangban vannak az Unió egyéb területeken folytatott külső tevékenységével, amint azt az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 21. cikkének (3) bekezdése előírja. Az Unió és az Oroszországi Föderáció közötti kapcsolatok helyzete jelentősen romlott az elmúlt években, különösen 2022 óta. Ez betudható egyrészt annak, hogy az Oroszországi Föderáció nyilvánvalóan semmibe veszi a nemzetközi jogot, másrészt – és főleg – az Ukrajna elleni, provokáció nélkül indított, indokolatlan katonai agressziónak és teljes körű inváziónak. Az Unió 2014 júliusa óta fokozatosan korlátozó intézkedéseket vezetett be az Oroszországi Föderációval folytatott kereskedelemre vonatkozóan, válaszul az Oroszországi Föderáció Ukrajnával szembeni lépéseire. A Kereskedelmi Világszervezet létrehozó egyezmény és különösen az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény XXI. cikke (biztonsággal kapcsolatos kivételek) és az Orosz Föderációval kötött partnerségi és együttműködési megállapodás szerinti hasonló kivételek alapján az Unió dönthet úgy, hogy az Oroszországi Föderációból behozott áruk tekintetében nem biztosítja a más országokból importált hasonló termékek számára biztosított előnyöket (legnagyobb kedvezményes elbánás). Ezért nincs akadálya annak, hogy az Unió tilalmakat vagy korlátozásokat vezessen be az Oroszországi Föderáció területéről származó áruk behozatalára vonatkozóan, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az Unió és az Oroszországi Föderáció közötti nemzetközi kapcsolatokban fennálló szükséghelyzet idején hozott ilyen intézkedések indokoltak az Unió alapvető biztonsági érdekeinek védelme érdekében.
- (9) Az LNG-behozatali kapacitás diverzifikálása elengedhetetlen az Unión belüli energiabiztonság megerősítéséhez és fenntartásához. E kapacitás jelentős részét orosz vállalatok irányítják több mint 10 évre szóló hosszú távú szerződések révén, ami azzal a kockázattal jár, hogy az ezekben a szerződésekben fenntartott kapacitásjogok – kapacitásfelhalmozás útján – esetlegesen az alternatív forrásokból származó behozatal akadályozására lesznek felhasználva. Hasonló gyakorlatok azoknak az orosz vállalatoknak az elhúzó befolyása alá vonhatják az uniós energiapiacokat, amelyek korábban – a meglévő függőségekből előnyt kovácsolva – már tanúbizonyságot tettek arról, hogy milyen jelentős mértékben képesek torzítani az uniós piacokat. Volt már rá példa, hogy a tárolt gázkészletek felhalmozása további jelentős piaci torzulásokat idézett elő, megemelte az árakat és a kritikus biztonsági intézkedéseket fenyegető veszélyekhez vezetett²⁶. Tekintettel arra, hogy az LNG várhatóan alapvető szerepet fog játszani az alternatív energiaellátás biztosításában, különösen fontos, hogy a

26

Lásd a hatásvizsgálat 4. oldalát.

földgázra vonatkozó behozatali tilalom mellett tilos legyen az LNG-terminálokhoz kapcsolódó szolgáltatásnyújtás is az oroszországi szervezetek részére. Annak érdekében, hogy a tagállamok segítséget kapjanak az orosz gázellátástól való függőségük megszüntetéséhez, és biztosítani lehessen az alternatív forrásokból származó LNG-behozatal hatékony szállítását, fontos elkerülni, hogy az LNG-terminál-szolgáltatásokat igénybe vevő orosz felhasználók elzárhassák az importhoz szükséges infrastruktúrát. Ezért 2026. január 1-jétől meg kell tiltani az oroszországi vagy orosz ellenőrzés alatt álló szervezetek részére történő hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatásnyújtást. A 2025. június 17. előtt megkötött szerződések alapján történő szolgáltatásnyújtást 2028. január 1-jétől kell megtiltani. Ez lehetővé tenné a terminálkapacitás alternatív LNG-szolgáltatókhoz történő átcsoportosítását, és megerősítené az uniós energiapiac rezilienciáját.

- (10) A Bizottság alapos értékelést készített az orosz földgázimport és az orosz szervezetek számára nyújtott LNG-terminál-szolgáltatások esetleges betiltásának az Unióra és tagállamaira gyakorolt hatásáról. Az előkészítő munka mellett 2022 óta több részletes elemzés készült és jelent meg az orosz gáz teljes kivezetésének következményeiről²⁷, és a Bizottság az érdekelt felekkel, külső szakértőkkel és ügynökségekkel folytatott konzultációkra, valamint az orosz gáz fokozatos kivezetésének hatásairól szóló tanulmányokra is támaszkodhat. A Bizottság elemzése alapján az orosz földgázimport fokozatos, összehangolt és jól felkészült módon, a szolidaritás szellemében történő megszüntetése valószínűleg korlátozott hatással lesz az uniós energiaárakra, és egy megbízhatatlan kereskedelmi partner uniós piacokról való kilépése javítani fogja az Unió ellátásbiztonságát, nem pedig veszélyeztetni azt. Amint az a REPowerEU-ütemtervben is szerepel, a REPowerEU terv végrehajtása nyomán már csökkent az orosz gázellátásnak való kiszolgáltatottság, például a gázkereslet csökkentésének, illetve a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítására irányuló intézkedések által, valamint az energiadiverzifikáció aktív támogatásának és az EU tárgyalási pozíciójának közös gázbeszerzés révén történő növelésének köszönhetően. A hatásvizsgálat azt is kimutatta, hogy a diverzifikációs szakpolitikák előzetes koordinációja révén elkerülhetők az árakra vagy az ellátásra gyakorolt káros hatások²⁸.
- (11) A javasolt rendelet teljes mértékben összeegyeztethető az Unió azon stratégiájával, hogy a dekarbonizáció fokozása és a helyi forrásokból előállított tiszta energia gyors bővítése révén csökkentse a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való függőségét. Amint az a REPowerEU-ütemtervben is szerepel, a REPowerEU terv végrehajtása 2022 és 2024 között már eddig is jelentős, évi több mint 60 milliárd köbméter gázimport-megtakarítást eredményezett, ami lehetővé tette az Unió számára, hogy egyre inkább függetlenedjen az orosz ellátástól. Ez egyrészt a gázkereslet csökkentésére vagy a zöld átállás felgyorsítására irányuló intézkedésekkel érhető el a szél- és napenergia-termelési kapacitás gyorsított kiépítése révén – amely jelentősen növelte a megújuló energiaforrások részarányát az energiaszerkezetben –, másrészt az energiaellátás diverzifikálásának aktív támogatásával és az EU tárgyalási pozíciójának közös gázbeszerzés révén történő növelésével. Emellett az energetikai átállás teljes körű végrehajtása, a megfizethető energiára vonatkozó közelmúltbeli cselekvési terv

²⁷ Lásd például a REPower uniós cselekvési terv végrehajtásáról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentumot: Beruházási igények, hidrogéngyorsító és a biometánra vonatkozó célok elérése, SWD(2022) 230 final, amely a következő dokumentumot kíséri: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: REPowerEU terv (COM(2022) 230 final), 2022. május 18.

²⁸ Lásd a hatásvizsgálat 35. oldalát.

és egyéb intézkedések, nevezetesen az energiaigényes termékek, például a műtrágyák alacsony szén-dioxid-kibocsátású alternatíváinak előállítására irányuló beruházások 2030-ig várhatóan akár 100 milliárd m³ földgázt is felváltanak. Ez megkönnyíti majd az Oroszországi Föderációból származó gázimport fokozatos kivezetését.

- (12) A versailles-i nyilatkozattal és a REPowerEU tervről szóló közleménnyel összhangban számos gázimportőr már megszüntette vagy jelentősen csökkentette az Oroszországból származó gázellátását. A hatásvizsgálatban foglaltaknak megfelelően a *meglévő* ellátási szerződések keretében fennmaradó gázmennyiségek fokozatos kivezetése megvalósulhat jelentős gazdasági hatás vagy ellátásbiztonsági kockázatok nélkül, mivel a globális gázpiacon elegendő alternatív beszerzési forrás áll rendelkezésre, az uniós gázpiac pedig jól összekapcsolt és megfelelő importinfrastruktúrával rendelkezik²⁹.
- (13) A rövid távú szerződések, vagyis a földgázzal való egyszeri vagy többszörös ellátásra vonatkozó, egy évnél rövidebb időtartamú szerződések kisebb volumeneket érintenek, mint azok a nagy, többéves szállítási szerződések, amelyeket az importőrök az orosz vállalatokkal kötöttek. Ezek a meglévő szerződések e rendelet hatálybalépésekor mindenesetre hamarosan lejárnak. Ennek megfelelően a meglévő rövid távú szerződésekéből eredő gazdasági biztonsági kockázat vélhetőleg alacsony. Ezért helyénvaló mentesíteni a meglévő rövid távú szerződéseket a behozatali tilalom azonnali alkalmazása alól, és 2026. június 17-ig tartó átmeneti időszakot kell engedélyezni.
- (14) A meglévő hosszú távú ellátási szerződések esetében is mentességet kell biztosítani a 2026. január 1-jétől érvényes gázbehozatali tilalom alól. A hosszú távú szerződéssel rendelkező importőröknek ugyanis általában több időre lehet szükségük ahhoz, hogy alternatív ellátási útvonalakat és forrásokat találjanak, mint a rövid távú szerződéssel rendelkező importőröknek, mivel a hosszú távú szerződések általában jóval nagyobb mennyiségeket érintenek, mint a rövid távú szerződések. Ezért átmeneti időszakot kell kijelölni, hogy a hosszú távú szerződéssel rendelkező importőröknek elegendő idejük legyen az ellátásuk rendezett módon történő diverzifikálására.
- (15) Egyes tengerparttal nem rendelkező országokat, amelyek ellátása jelenleg az orosz vezetékes gázra vonatkozó hosszú távú ellátási szerződések keretében történik, különösképpen érintenek az Oroszországi Föderációból kiinduló ellátási útvonalak közelmúltbeli változásai, mivel a szerződés szerint megvásárolt gázt csak korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem lehet kerülő útvonalakon elszállítani hozzájuk. A helyzet orvoslása érdekében jelenleg más tagállamok szolgáltatói biztosítják a vezetékes gáz szállítását az Oroszországi Föderáció szállítóival kötött rövid távú ellátási szerződések keretében, nem túlterhelt rendszerösszekötési pontokon keresztül. E nagyon sajátos helyzet miatt az új szolgáltatók megtalálásához szükséges átmeneti időt azon rövid távú ellátási szerződésekre is alkalmazni kell, amelyeket oroszországi szolgáltatókkal kötöttek, és amelyek az orosz gáz ellátási útvonalainak változásai által érintett, tengerparttal nem rendelkező országok ellátását szolgálják.
- (16) Bár indokoltnak tűnik mentesíteni a tilalom azonnali alkalmazása alól a meglévő elődszerződéseket, az e rendelet hatálybalépése előtt kötött szerződések közül nem mindegyik részesülhet ilyen mentességben. Ez ugyanis arra ösztönözhetné az orosz szolgáltatókat, hogy az e javaslat közzététele és a tilalom hatálybalépése között eltelt időt arra használják fel, hogy új szerződések megkötésével, a meglévő szerződések

²⁹

Lásd a hatásvizsgálat 15–36. oldalát.

módosításával vagy a meglévő szerződések szerinti rugalmassági mechanizmusok alkalmazásával kibővítsék a jelenlegi ellátást. Annak biztosítása érdekében, hogy az Oroszországból származó behozatal a javasolt rendelet következtében ne növekedjen, hanem csökkenjen, olyan intézkedéseket kell belefoglalni a rendeletbe, amelyek segítségével elkerülhető, hogy e javaslat elfogadása és a tilalom hatálybalépése között megugorjon az új orosz gázbehozatal szintje. Az államfők már 2022 márciusában kötelezettséget vállaltak a gázellátás fokozatos megszüntetésére; ezt a REPowerEU stratégia, a REPowerEU terv és a REPowerEU ütemterv is megújította. Legkésőbb az e rendeletre irányuló javaslat közzétételétől fogva már nem helyénvaló az ezen időpont után megkötött szerződéseket elődszerződéseknek tekinteni. A 2025. június 17. után kötött szerződésekre ezért nem vonatkozhatnak a meglévő rövid és hosszú távú szerződésekre vonatkozó kivételes átmeneti rendelkezések.

- (17) Annak érdekében, hogy a meglévő ellátási szerződésekben előírt behozatali mennyiségek ne növekedjenek, hanem csökkenjenek, e rendelet alkalmazásában a meglévő szállítási szerződések módosításait új szerződéseknek kell tekinteni, és a behozatali mennyiségeknek a szerződéses rugalmassági mechanizmusok alkalmazása révén történő növekedése nem részesülhet az átmeneti időszak előnyeiből.
- (18) Ez a rendelet egyértelmű jogi tilalom alá helyezi az orosz földgáz behozatalát, és ezen szuverén, a gázimportőrök ellenőrzésén kívül eső uniós jogi aktus révén jogellenessé válik a földgáz Oroszországból származó behozatala, mégpedig közvetlen joghatással és anélkül, hogy a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznének a jogi aktus alkalmazását illetően.
- (19) Más áruktól eltérően a földgáz homogén áru, amellyel nagy mennyiségben kereskednek, és gyakran előfordul, hogy a kereskedők nagykereskedelmi szinten többször is továbbértékesítik a tételeket. Figyelembe véve, hogy a földgáz eredetének nyomon követése különösen összetett, és szem előtt tartva, hogy az orosz szolgáltatók megpróbálhatják megkerülni ezt a rendeletet – például közvetítőkön keresztül történő értékesítéssel, átrakodással vagy más országokon keresztül történő szállítással – e rendeletnek hatékony keretet kell biztosítania az Unióba behozott földgáz tényleges származásának és kiviteli helyének megállapításához.
- (20) A földgázimportőröket kifejezetten arra kell kötelezni, hogy a vámhatóságok rendelkezésére bocsássanak minden olyan információt, amely az Unióba behozott földgáz származási helyének és kiviteli helyének azonosításához szükséges, valamint amelynek segítségével megállapítható, hogy az importált gáz az általános tilalom vagy valamely kivétel hatálya alá tartozik-e. Mivel a vámhatóságok értékelése szempontjából releváns elemeket meghatározó szerződéses feltételek gyakran összetettek, a vámhatóságokat fel kell hatalmazni arra, hogy részletes információkat kérjenek az importőröktől a szerződések tekintetében, beleértve a teljes ellátási szerződéseket is – kivéve az árazásra vonatkozó információkat – amennyiben ez szükséges bizonyos kikötések vagy más szerződéses rendelkezésekre való hivatkozások kontextusának megértéséhez. A rendeletnek olyan szabályokat kell tartalmaznia, amelyek biztosítják az érintett vállalkozások üzleti titkainak hatékony védelmét.
- (21) A vámhatóságoknak együtt kell működniük a szabályozó hatóságokkal, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségével (ACER) és a Bizottsággal e rendelet rendelkezéseinek végrehajtása és a releváns információk cseréje érdekében, különösen az orosz földgáz 2026. január 1. utáni behozatalát lehetővé tevő mentességek értékelése tekintetében. A vámhatóságoknak, a

szabályozó hatóságoknak, a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak és az ACER-nek rendelkezniük kell a szükséges eszközökkel és adatbázisokkal annak biztosítása érdekében, hogy szükség esetén létrejöhessen a releváns információk cseréje a különböző tagállamokban található nemzeti és egyéb hatóságok között. Az ACER-nek szakértelmével hozzá kell járulnia a végrehajtás nyomon követésének folyamatához. A szükséges interoperábilis, közös információs rendszerek létrehozásának megkönnyítése érdekében a Bizottság és a tagállamok megvizsgálhatják annak lehetőségét, hogy erre a célra használják a Belső Biztonsági Alap (BBA) keretében elérhető költségvetést. A vámhatóságoknak havonta értesíteniük kell a szabályozó hatóságokat, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságot és a Bizottságot az orosz gáz behozatalának alakulásával kapcsolatos kulcsfontosságú adatokról (például a hosszú vagy rövid távú szerződések keretében importált mennyiségekről, betáplálási pontokról vagy szerződéses partnerekről).

- (22) Oroszország jelentős gázexportőr, de gáztranzitországgként eddig nem bírt számottevő fontossággal. Ez számos tényezőnek tudható be, mint például: az újragázosítási infrastruktúra hiánya, az oroszországi gázkereskedelemnek a csővezetékek exportmonopóliumán keresztül történő megszervezése, az orosz gázvállalatoknak a nem a tranzitok szervezésén alapuló üzleti modellje, valamint Oroszország földrajzi elhelyezkedése. Ezért az Oroszországi Föderáció és az Unió közötti rendszerösszekötési pontokon keresztül érkező földgázimport általában az Oroszországi Föderációból származik, vagy közvetlenül vagy közvetve onnan exportálják. Ugyanez a megfontolás vonatkozik az Unió és Szerbia közötti rendszerösszekötési pontokon keresztül importált gázra is, mivel Szerbia technikai okokból csak orosz eredetű gázt exportálhat az Unióba. Ezért, valamint figyelembe véve, hogy az orosz szállítóknak érdekében áll a behozatali tilalom megkerülése, a vámhatóságoknak – amennyiben a gázt orosz vagy szerb betáplálási pontokon keresztül importálják – világos és egyértelmű bizonyítékokat kell megkövetelniük a gáz nem oroszországi eredetének vagy kiviteli helyének igazolására. A benyújtott dokumentumoknak nyomon követhetővé kell tenniük az importált gáz útját egészen a kitermelés helyéig.
- (23) Az Ukrajnán keresztül történő gázellátás fokozatos megszüntetésének bejelentése utáni tapasztalatok azt mutatják, hogy a szolidaritás szellemében történő megfelelő előkészítés és koordináció hatékonyan megelőzheti a piaci zavarokat vagy az ellátásbiztonsági problémákat, amelyek a gázszolgáltatók változásából következhetnek. A tagállamoknak nemzeti diverzifikációs terveket kell készíteniük és 2026. március 1-jéig be kell nyújtaniuk ezeket, hogy összehangolt módon fel lehessen készülni az orosz gáz 2028-ra tervezett teljes körű kivezetésére, továbbá annak érdekében, hogy a piac számára elegendő idő álljon rendelkezésre a kapcsolódó változások előrejelzésére, anélkül, hogy ez veszélyeztetné a gázellátás biztonságát vagy jelentős hatást gyakorolna az energiaárakra. Ezeknek a terveknek be kell mutatniuk a kereslet csökkentésére, a megújulóenergia-termelés előmozdítására és az alternatív ellátás biztosítására irányuló tervezett nemzeti vagy regionális szintű intézkedéseket, valamint a diverzifikációs folyamatot megnehezítő lehetséges technikai vagy szabályozási akadályokat. Mivel a diverzifikációs folyamat szükségessé teheti az intézkedések nemzeti, regionális vagy uniós szintű összehangolását, a Bizottság kiértékeli a nemzeti diverzifikációs terveket, és szükség esetén módosításra irányuló ajánlásokat tehet.
- (24) A tagállamok vezetői a versailles-i nyilatkozatban nemcsak az Oroszországból származó földgázellátás, hanem az egyéb orosz energiaellátás, különösen a

kőolajellátás tekintetében is kötelezettséget vállaltak a fokozatos megszüntetésre. Bár az Oroszországból származó olajimport fokozatos megszüntetését biztosító korlátozó intézkedések már hatályban vannak, és az olajimport jelentősen csökkent, az orosz olaj további fokozatos kivezetéséhez konkrét előkészítő lépésekre és a szomszédsággal való koordinációra lehet szükség. A tagállamoknak ezért az olajra vonatkozóan is nemzeti diverzifikációs tervet kell készíteniük, megadva a lehetőséget a Bizottság számára, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg e tervekre vonatkozóan.

- (25) A 2022. és 2023. évi gázválság során szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy az ellátási helyzetre és az esetleges ellátási függőségekre vonatkozó átfogó információk elengedhetetlenül szükségesek az uniós gázellátás nyomon követéséhez. Ezért az e rendeletben meghatározott mentességeket alkalmazó, orosz gázt importáló piaci szereplőknek be kell nyújtaniuk a Bizottságnak minden olyan információt, amely a gázkereskedelmet érintő lehetséges kockázatok hatékony értékeléséhez szükséges lehet. Az említett információknak tartalmazniuk kell a vonatkozó gázellátási szerződések fő paramétereit, sőt akár teljes szövegüket – kivéve az árazásra vonatkozó információkat –, amennyiben ez szükséges a szerződés bizonyos kikötéseinek vagy más rendelkezéseire való hivatkozások kontextusának megértéséhez. Az uniós gázellátás nyomon követése során a Bizottságnak figyelembe kell vennie a vámhatóságok által a behozatalra vonatkozóan szolgáltatott információkat és a nemzeti diverzifikációs tervekben szereplő információkat is. A Bizottságnak rendszeresen tájékoztatnia kell az (EU) 2017/1938 rendelettel létrehozott gázkoordinációs csoportot a fokozatos megszüntetés uniós szintű folyamatáról, és éves jelentést kell tennie az orosz gáz fokozatos kivezetéséről. A jelentést a fokozatos megszüntetési folyamat felgyorsítását célzó konkrét uniós ajánlások és intézkedések kísérhetik.
- (26) A tagállamoknak és az Uniónak szorosan együtt kell működniük e rendelet végrehajtása során. Tekintettel az Oroszországi Föderáció azon közelmúltbeli gyakorlatára, hogy egyoldalúan és a nemzetközi szokásjoggal vagy a tagállamok és Oroszország között létrejött kétoldalú beruházási megállapodásokkal összeegyeztethetetlen módon megváltoztatja az elfogadott bírósági és választottbírósági eljárásokat, a nemzetközi jogból következik, hogy az érintett vállalatok és tagállamok nem vonhatók felelősségre semmilyen olyan ítéletért, választottbírósági ítéletért – beleértve a beruházó és állam közötti választottbírósági ítéleteket is – vagy a nemzetközi szokásjog vagy kétoldalú beruházási megállapodás értelmében jogellenes eljárás keretében hozott egyéb bírósági határozatokért, amellyel szemben az érintett személy vagy tagállam nem rendelkezik tényleges hozzáféréssel a vonatkozó joghatóság szerinti jogorvoslati lehetőségekhez. A beruházó és az állam közötti esetleges vitarendezési ügyekkel kapcsolatos pénzügyi felelőségek tekintetében adott esetben hivatkozás történik a 912/2014/EU³⁰ rendeletre.
- (27) Az Unió szilárd jogi keretet hozott létre a gázellátás biztonságának mindenkor garantálása és az esetleges ellátási válságok összehangolt kezelése érdekében, beleértve a tagállamok azon kötelezettségét, hogy hatékony és operatív szolidaritást biztosítsanak a földgázra szoruló szomszédaik számára. A Bizottságnak uniós,

³⁰

Az Európai Parlament és a Tanács 912/2014/EU rendelete (2014. július 23.) az Európai Unió által megkötött nemzetközi megállapodások által létrehozott, a beruházók és az államok közötti vitarendezést végző választott bíróságokkal kapcsolatos pénzügyi felelősség meghatározására vonatkozó keret létrehozásáról (HL L 257., 2014.8.28., 121. o.).

regionális és tagállami szinten is folyamatosan nyomon kell követnie az Oroszországgal folytatott gázkereskedelemből eredő gázellátási piaci kockázatok alakulását. Olyan hirtelen és jelentős fejlemények esetén, amelyek súlyosan veszélyeztetik egy vagy több tagállam ellátásbiztonságát, helyénvaló felhatalmazni a Bizottságot arra, hogy megtegye a szükséges vészhelyzeti intézkedéseket, felmentést adva egy vagy több tagállam számára arra vonatkozóan, hogy ne alkalmazzák az e rendeletben meghatározott, földgáz- vagy LNG-behozatalra vonatkozó behozatali tilalmakat. Ez a felmentés korlátozott időtartamra adható, és a Bizottság végrehajtási határozat útján további feltételeket írhat elő, amelyek garantálják, hogy a tilalom felfüggesztése szigorúan a fenyegetés elhárítására korlátozódjon. A Bizottságnak szorosan nyomon kell követnie az ilyen ideiglenes felmentések alkalmazását.

- (28) A javasolt intézkedések teljes mértékben tükrözik az energiapolitikai szolidaritás elvét. Az orosz gázimporttól való függőség szintje ugyanis tagállamonként eltérő, és számos tagállam már hozott intézkedéseket az orosz gáz fokozatos kivezetése érdekében. Az e rendeletre irányuló javaslat biztosítja az orosz gáz fokozatos kivezetésének uniós szintű harmonizált megközelítését, megőrizve a tagállamok közötti szolidaritást.
- (29) Mivel e rendeletnek az esetleges gázfüggőségek nyomon követésével kapcsolatos céljait a tagállamok nem tudják összehangolt módon és a piac széttagoltságának kockázata nélkül kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban jobban és hatékonyabban megvalósíthatóak, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (30) Tekintettel annak fontosságára, hogy az Unió haladéktalanul megszüntesse az Uniónak az Oroszországi Föderációból származó gázbehozataltól való további gazdasági függőségét, e rendeletnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet megteremti az Unió számára az Oroszországi Föderációval folytatott gázkereskedelemből fakadó jelentős kereskedelmi és biztonsági kockázatoknak való kitettség eredményes felszámolásának kereteit azzal, hogy meghatározza a következőket:

- a) az Oroszországi Föderációból származó földgáz behozatalának és az LNG-terminál-szolgáltatások nyújtásának fokozatos tilalma;
- b) az említett tilalom eredményes végrehajtására és nyomon követésére, valamint az Oroszországból származó olaj behozatalának fokozatos megszüntetésére vonatkozó szabályok;
- c) az Unión belüli energiaellátás biztonságának hatékonyabb értékelésére vonatkozó rendelkezések.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „földgáz”: az (EU) 2024/1788 európai parlamenti és tanácsi irányelv³¹ 2. cikkének 1. pontjában meghatározott földgáz és a Kombinált Nomenklátúra (a továbbiakban: KN) 2711 11 00 és 2711 21 00 kódjai alá tartozó természetes gáz;
2. „LNG”: a 2711 11 00 KN-kód alá tartozó cseppfolyós halmazállapotú természetes gáz;
3. „gáz-halmazállapotú földgáz”: a 2711 21 00 KN-kód alá tartozó természetes gáz;
4. „hosszú távú ellátási szerződés”: egy évet meghaladó időtartamra szóló, földgázellátásra vonatkozó szerződés, kivéve a földgáz-derivatívákat;
5. „rövid távú ellátási szerződés”: legfeljebb egyéves időtartamra szóló, földgázellátásra vonatkozó szerződés, kivéve a földgáz-derivatívákat;
6. „tengerparttal nem rendelkező ország”: olyan ország, amelyet teljes egészében szárazföld határol, és amely nem rendelkezik közvetlen hozzáféréssel a tengerhez;
7. „importőr”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely jogosult rendelkezni valamely harmadik országból származó földgáznak az Unió vámterületére való behozataláról vagy az uniós piacon más módon történő forgalomba hozataláról, és rendelkezett is erről;

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1788 irányelve (2024. június 13.) a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az (EU) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1788, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

8. „vámhatóság”: a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³² 5. cikkének 1. pontjában meghatározott vámhatóság;
9. „hatáskörrel rendelkező hatóság”: az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet³³ 2. cikkének 7. pontjában meghatározott, hatáskörrel rendelkező hatóság;
10. „szabályozó hatóság”: az (EU) 2024/1788 irányelv 76. cikkének (1) bekezdése alapján kijelölt nemzeti szabályozó hatóság;
11. „irányítás”: az (EU) 2024/1788 irányelv 2. cikkének 55. pontjában meghatározott irányítás;
12. „hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatások”: az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetői által a felhasználók részére nyújtott szolgáltatások, különösen a lefejtés, a tárolás, a kifolytatás, a kikötői műveletek (rakodás és kirakodás), a visszagázosítás, a visszacsatolt cseppfolyósítás, a tartálykocsik feltöltése, az LNG-üzemanyaggal való ellátás (bunkerolás), valamint a visszagázosítási folyamathoz és az azt követő, a szállítóvezetékrendszerbe történő betápláláshoz szükséges kiegészítő szolgáltatások és átmeneti tárolás, egy évet meghaladó időtartamra szóló szerződések alapján;
13. „rendszerösszekötési pont”: az (EU) 2024/1788 irányelv 2. cikkének 63. pontjában meghatározott rendszerösszekötési pont;
14. „betáplálási pont”: az (EU) 2024/1788 irányelv 2. cikkének 61. pontjában meghatározott betáplálási pont;
15. „virtuális kereskedelmi pont”: az (EU) 2024/1788 irányelv 2. cikkének 59. pontjában meghatározott virtuális kereskedelmi pont;
16. „szerződött mennyiségek”: azok a földgázmennyiségek, amelyeket a vevő vagy az importőr köteles megvásárolni, és az eladó vagy az exportőr köteles az ellátási szerződésben meghatározottak szerint rendelkezésre bocsátani, kivéve a szerződés kiigazításából származó mennyiségeket, mint például a kiegyenlítő mennyiségeket, a szállításihiány-pótlásokat vagy a szerződés feltételei szerinti egyéb mennyiségi módosításokat; hosszú távú ellátási szerződések esetében ez az éves szerződött mennyiségeket jelenti;
17. „kiegyenlítő mennyiségek”: azok a földgázmennyiségek, amelyet a vevő vagy az importőr jogosult átvenni és köteles későbbi időszakokban kifizetni a minimális vidd-vagy-fizess (take-or-pay) rendelkezéseknek megfelelően, és amelyek a korábbi időszakokban szerződött, át nem vett mennyiségek bármely hiányának pótlására szolgálnak, a hosszú távú ellátási szerződésben meghatározottak szerint.
18. „szállítási ütemterv”: a felek által a gázellátási szerződésben meghatározott menetrend vagy terv, amely rögzíti a meghatározott időközönként az eladó vagy az exportőr által leszállítandó és a vevő vagy az importőr által átveendő

³² Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete (2013. október 9.) az Unió Vámkódex létrehozásáról (HL L 269., 2013.10.10., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>).

³³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

gázmennyiségeket, továbbá a szállítás időpontját, helyét és feltételeit is, az ellátási szerződés vagy bármely kapcsolódó üzemeltetési eljárás szerint;

19. „nominálás”: az (EU) 2024/1789 európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁴ 2. cikkének 8. pontjában meghatározott nominálás;
20. „olaj”: a 2709 és 2710 KN-kód alá tartozó nyersolaj, földgázkondenzátumok, finomítói nyersanyagok, adalékok és oxigenátok, valamint más szénhidrogének és olajtermékek.

II. FEJEZET

AZ OROSZORSZÁGI FÖDERÁCIÓBÓL SZÁRMAZÓ FÖLDGÁZ BEHOZATALÁNAK LÉPCSŐZETES BETILTÁSA

3. cikk

Az Oroszországi Föderációból származó földgáz behozatalának tilalma

(1) 2026. január 1-jétől tilos az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált, csővezetéken keresztül szállított gáz-halmazállapotú földgáz behozatala, kivéve, ha a 4. cikkben foglalt kivételek valamelyike alkalmazandó.

(2) 2026. január 1-jétől tilos az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált LNG behozatala, kivéve, ha a 4. cikkben foglalt kivételek valamelyike alkalmazandó.

4. cikk

Átmeneti időszak a meglévő ellátási szerződések esetében

(1) Amennyiben az importőr bizonyítani tudja a vámhatóságok számára, hogy a 3. cikkben említett földgázbehozatalt 2025. június 17. előtt megkötött és azóta nem módosított rövid távú ellátási szerződés keretében hajtják végre, a 3. cikket 2026. június 17-től kell alkalmazni.

(2) Ha az importőr bizonyítani tudja a vámhatóságok számára, hogy a 3. cikkben említett földgázbehozatalt:

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1789 rendelete (2024. június 13.) a megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacairól, az (EU) 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 és (EU) 2022/869 rendelet és az (EU) 2017/684 határozat módosításáról, valamint a 715/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1789, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>); ENTSG, [Security of Supply Simulation | ENTSG](#) (Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata, ellátásbiztonsági szimuláció).

a) rövid távú ellátási szerződés keretében hajtják végre egy tengerparttal nem rendelkező országgal való rendszerösszekötési pontra történő szállítással, és

b) létezik olyan hosszú távú ellátási szerződés az említett tengerparttal nem rendelkező ország virtuális kereskedelmi pontjára történő szállítással, amely az Oroszországi Föderációból közvetlenül vagy közvetve exportált gáz-halmazállapotú földgáz csővezetéken keresztül történő behozatalára vonatkozik, és amelyet 2025. június 17. előtt kötöttek meg és azóta nem módosítottak,

akkor a 3. cikket 2028. január 1-jétől kell alkalmazni.

(3) Amennyiben az importőr bizonyítani tudja a vámhatóságok számára, hogy a 3. cikkben említett földgázbehozatalt 2025. június 17. előtt megkötött és azóta nem módosított hosszú távú ellátási szerződés keretében hajtják végre, a 3. cikket 2028. január 1-jétől kell alkalmazni.

(4) Az (1) és (2) bekezdéssel összhangban behozott mennyiségek nem haladhatják meg a szerződött mennyiségeket.

5. cikk

Az orosz felhasználóknak nyújtott hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatások tilalma

2026. január 1-jétől tilos hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatásokat nyújtani az Oroszországi Föderációban letelepedett szervezetek vagy az Oroszországi Föderációban letelepedett természetes vagy jogi személyek irányítása alatt álló szervezetek számára.

6. cikk

Átmeneti időszak az LNG-terminál-szolgáltatásokra vonatkozó meglévő szerződések esetében

Amennyiben a hosszú távú LNG-terminál-szolgáltatásokat nyújtó szereplők bizonyítani tudják a vámhatóságok számára, hogy ezeket a szolgáltatásokat 2025. június 17. előtt megkötött és azóta nem módosított szerződés alapján nyújtják, az 5. cikket 2028. január 1-jétől kell alkalmazni.

III. FEJEZET

A RELEVÁNS INFORMÁCIÓK BENYÚJTÁSA ÉS CSERÉJE

7. cikk

A releváns információk importőrök általi benyújtása

(1) A földgázimportőrök a vámhatóságok rendelkezésére bocsátanak minden releváns információt, amely a 3. és 4. cikk végrehajtásához szükséges, különösen az annak igazolására szolgáló megfelelő bizonyítékokat, hogy a földgáz az Oroszországi Föderációból származik-e, onnan került-e közvetlenül vagy közvetve exportálásra.

A 4. cikk alkalmazásában a földgázimportőrök a vámhatóságok és a 9. és 10. cikk szerinti nyomon követésben részt vevő egyéb hatóságok rendelkezésére bocsátják a megfelelő bizonyítékokat annak értékeléséhez, hogy teljesülnek-e az említett cikkben meghatározott feltételek.

(2) Az (1) bekezdésben említett információknak ki kell terjedniük legalább a következőkre:

- a) a gázellátási szerződés megkötésének időpontja;
- b) a gázellátási szerződés időtartama;
- c) a szerződésben lekötött gázmennyiségek, beleértve az azoktól felfelé vagy lefelé való rugalmas eltérés jogát;
- d) a gázellátási szerződésben részt vevő felek azonosítása, beleértve az EU-ban bejegyzett felek esetében a gazdálkodók nyilvántartási és azonosító (EORI) számát;
- e) a gáz termelője és az előállítási ország, valamint adott esetben a gáz további feldolgozásának helye szerinti ország;
- f) LNG-behozatal esetében az első berakodási kikötő;
- g) a szállítási pontok, beleértve a szállítási pontra vonatkozó esetleges rugalmassági mechanizmusokat;
- h) a gázellátási szerződés bármely módosítása, a módosítás tartalmának és időpontjának megjelölésével, kivéve a kizárólag a gázárra vonatkozó módosításokat.

(3) A vámhatóságok vagy a 9. és 10. cikk szerinti ellenőrzésben részt vevő egyéb hatóságok – az árra vonatkozó információk kivételével – részletesebb információkat kérhetnek, amennyiben a kért információk szükségesek annak értékeléséhez, hogy a 3. és 4. cikkben

meghatározott feltételek teljesülnek-e. A vámhatóságok ennek keretében megkövetelhetik az importőröktől, hogy a gázellátási szerződés egyes rendelkezéseinek teljes szövegét vagy a teljes gázellátási szerződés szövegét – az árra vonatkozó információk kivételével – nyújtsák be, különösen akkor, ha bizonyos szerződéses rendelkezések egymáshoz kapcsolódnak, vagy ha az értékeléshez a szerződéses rendelkezések megfogalmazásának teljes körű ismerete elengedhetetlen. Amennyiben a vámhatóságok úgy ítélik meg, hogy a benyújtott bizonyítékok nem meggyőzőek, elutasíthatják az áruk szabad forgalomba bocsátását.

(4) Vélelmezni kell, hogy a következő rendszerösszekötési pontokon keresztül az Unióba beléptetett földgázt közvetlenül vagy közvetve az Oroszországi Föderációból exportálják, kivéve, ha az importőr egyértelműen bizonyítani tudja a vámhatóságok számára, hogy az importált földgáz az Oroszországi Föderációtól eltérő országból származik, és csupán áthaladt az Oroszországi Föderáción.

- a) Imatra (FI/RU);
- b) Narva (EE/RU);
- c) Värskä (EE/RU);
- d) Luhamäe (LV/VT);
- e) Šakiai (LT/RU);
- f) Kotlovka (LT/BY);
- g) Kondratki (PL/BY);
- h) Wysokoje (PL/BY);
- i) Tietarowka (PL/BY);
- j) Kobryn (PL/BY);
- k) Greifswald (DE/RU);
- l) Strandzha 2 (BG)/Malkoclar (TR) – TurkStream
- m) Kiskundorozsma-2 (HU)/Horgos (RS)
- n) Kiskundorozsma (HU/RS)
- o) Kireevo (BG)/Zaychar (RS)
- p) Kalotina (BG)/Dimitrovgrad (RS)

8. cikk

A releváns információk LNG-terminál szolgáltatók általi benyújtása

Az Oroszországi Föderációban letelepedett vagy az Oroszországi Föderációban letelepedett természetes személyek vagy jogi személyek irányítása alatt álló felhasználók számára LNG-terminál-szolgáltatók a vámhatóságok rendelkezésére bocsátják az 5. és a 6. cikk végrehajtásához szükséges információkat.

Eredményes nyomon követés

A vámhatóságok, és adott esetben hatáskörrel rendelkező hatóságok és szabályozó hatóságok, valamint az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER) biztosítják a II. fejezet rendelkezéseinek hatékony nyomon követését – szükség esetén végrehajtási hatáskörük teljes körű érvényesítésével –, és szorosan együttműködnek az érintett nemzeti hatóságokkal, más tagállamok hatóságaival, az ACER-rel vagy a Bizottsággal.

Információcsere

A vámhatóságok a földgázimportőröktől kapott információkat – az e rendelet 3–6. cikkében meghatározott feltételek teljesülésének eredményes értékeléséhez szükséges mértékben – megosztják a szabályozó hatóságokkal, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal, az ACER-rel és a Bizottsággal. A különböző tagállamok vámhatóságai a szükséges mértékben kicserélik a földgázimportőröktől kapott információkat, és együttműködnek egymással a szabályok kijátszásának elkerülése érdekében. Felhasználják azokat a meglévő eszközöket és adatbázisokat, amelyek lehetővé teszik a releváns információk eredményes cseréjét a tagállamuk nemzeti hatóságai és más tagállamok hatóságai között, vagy szükség esetén ilyen eszközöket vezetnek be.

2026. augusztus 31-ig és 2027. augusztus 31-ig az ACER az e rendelet alapján kapott adatok és a saját információk alapján jelentést tesz közzé, amelyben áttekintést nyújt az Oroszországból származó, illetve onnan közvetlenül vagy közvetve exportált gázra vonatkozó ellátási szerződésekről, és értékeli a diverzifikáció energiapiacokra gyakorolt hatását.

E rendelet végrehajtásának megkönnyítése érdekében a Bizottság és az ACER adott esetben megosztja a vámhatóságokkal az orosz gáz behozatalára vonatkozó, a birtokukban lévő szerződésekkel kapcsolatos releváns információkat.

IV. FEJEZET
NEMZETI DIVERZIFIKÁCIÓS TERVEK

11. cikk

A földgázra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervek

(1) Az orosz behozatal teljes körű tilalmának 2028. január 1-jei határidejét megelőzően a tagállamok diverzifikációs tervet dolgoznak ki, amelyben ismertetik a gázellátásuk diverzifikálásával, valamint az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgáz behozatalának teljes megszüntetésével kapcsolatos intézkedéseket, mérőföldköveket és potenciális akadályokat.

(2) A földgázra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervnek a következők mindegyikét tartalmaznia kell:

a) a meglévő ellátási szerződések alapján az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgázbehozatal mennyiségéről, valamint adott esetben az Oroszországi Föderációban letelepedett természetes vagy jogi személyek által szerződés útján megrendelt LNG-terminál-szolgáltatásokról rendelkezésre álló információk;

b) az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgáz helyettesítésére bevezetett és tervezett nemzeti szintű intézkedések egyértelmű leírása, beleértve a várhatóan fokozatosan kivezetendő mennyiségeket, a végrehajtás mérőföldköveit és ütemtervét, valamint – amennyiben rendelkezésre állnak – az alternatív ellátási forrásokra és útvonalakra vonatkozóan előirányzott lehetőségeket. Ezek az intézkedések magukban foglalhatják különösen az (EU) 2024/718 irányelv 43. cikke szerinti AggregateEU platform használatát, az energiavállalatok diverzifikációs erőfeszítéseit támogató intézkedéseket, a regionális csoportokban, például a CESEC magas szintű munkacsoportban folytatott együttműködést, a földgázbehozatal villamosítás révén kiváltó alternatívák azonosítását, az energiahatékonysági intézkedéseket, a biogáz, a biometán és a tiszta hidrogén előállításának fellendítését, a megújuló energia alkalmazását vagy az önkéntes keresletcsökkentési intézkedések bevezetését;

c) az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgáz helyettesítését korlátozó esetleges technikai, szerződéses vagy szabályozási akadályok azonosítása, valamint az említett akadályok áthidalásának lehetőségei.

(3) A tagállamok 2026. március 1-jéig az I. mellékletben meghatározott sablon felhasználásával értesítik a Bizottságot nemzeti diverzifikációs terveikről.

(4) A Bizottság adott esetben elősegíti a földgázra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervek elkészítését és végrehajtását. A tagállamok rendszeresen jelentést tesznek az (EU) 2017/1938 rendelet 4. cikkével létrehozott gázkoordinációs csoportnak az említett tervek elkészítése, elfogadása és végrehajtása terén elért eredményekről. A Bizottság a nemzeti

diverzifikációs tervek alapján értékeli az orosz gáz fokozatos kivezetésének végrehajtását, és erről e rendelet 13. cikkének megfelelően jelentést tesz a gázkoordinációs csoportnak.

12. cikk

Az olajra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervek

(1) Amennyiben a tagállamok az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált olajat importálnak, diverzifikációs tervet dolgoznak ki, amelyben ismertetik az olajellátásuk diverzifikálásával kapcsolatos intézkedéseket, mérőföldköveket és potenciális akadályokat annak érdekében, hogy 2028. január 1-jéig megszüntessék az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált olaj behozatalát.

(2) Az olajra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervnek a következők mindegyikét tartalmaznia kell:

a) a meglévő ellátási szerződések alapján az Oroszországi Föderációból érkező közvetlen vagy közvetett olajbehozatal mennyiségéről rendelkezésre álló információk;

b) az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált olaj helyettesítésére tervezett nemzeti szintű intézkedések, beleértve a várhatóan fokozatosan kivezetendő mennyiségeket, a végrehajtás mérőföldköveit és ütemtervét, valamint az alternatív ellátási forrásokra és útvonalakra vonatkozó lehetőségeket;

c) az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált olaj helyettesítését korlátozó esetleges technikai vagy szabályozási akadályok, valamint az említett akadályok áthidalásának lehetőségei.

(3) A tagállamok 2026. március 1-jéig a II. mellékletben meghatározott sablonnak megfelelően / annak felhasználásával értesítik a Bizottságot nemzeti diverzifikációs terveikről.

(4) A Bizottság adott esetben elősegíti az olajra vonatkozó nemzeti diverzifikációs tervek elkészítését és végrehajtását. A tagállamok rendszeresen jelentést tesznek a 2009/119/EK tanácsi irányelv³⁵ 17. cikkével létrehozott olajkoordinációs csoportnak az említett nemzeti diverzifikációs tervek elkészítése, elfogadása és végrehajtása terén elért eredményekről.

(5) Amennyiben az olajra vonatkozó nemzeti diverzifikációs terv megállapítja annak kockázatát, hogy az orosz olaj 2028. január 1-jéig történő fokozatos kivezetésére vonatkozó célkitűzés nem érhető el, a Bizottság a terv értékelését követően ajánlást adhat ki az érintett tagállamnak arra vonatkozóan, hogy miként lehet időben megvalósítani a fokozatos

³⁵ A Tanács 2009/119/EK irányelve (2009. szeptember 14.) a tagállamok minimális kőolaj- és/vagy kőolajtermék-készletezési kötelezettségéről (HL L 265., 2009.10.9., 9. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj>).

kivezetést. Az ajánlást követően a tagállam három hónapon belül naprakésszé teszi diverzifikációs tervét, figyelembe véve a Bizottság ajánlását.

V. FEJEZET

A GÁZELLÁTÁS BIZTONSÁGÁNAK NYOMON KÖVETÉSE

13. cikk

Az (EU) 2017/1938 rendelet módosításai

Az (EU) 2017/1938 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következő 33. és 34. ponttal egészül ki:

„33. »vidd-vagy-fizess rendelkezés«: olyan szerződéses rendelkezés, amely arra kötelezi a vevőt, hogy egy adott időszakon belül egy meghatározott minimális gázmennyiséget átvegyen, vagy fizesse meg egy meghatározott minimális gázmennyiség árát, függetlenül attól, hogy a gázt ténylegesen átvette-e;

34. »szállíts-vagy-fizess rendelkezés«: olyan szerződéses rendelkezés, amely arra kötelezi az eladót, hogy a gázszállítás elmaradása esetén szerződéses bírságot fizessen.”

2. A 14. cikk (6) bekezdése a következőképpen módosul:

a) az első albekezdés a következő c) ponttal egészül ki:

„c) a Bizottságot és az érintett hatáskörrel rendelkező hatóságot az Oroszországi Föderációból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált földgáz tárgyában kötött ellátási szerződésekkel kapcsolatban a következő információkról:

i. az (EU) 2025/XX rendelet (e rendelet) 7. cikkének (2) bekezdése szerinti információk;

ii. a szállítandó és átveendő mennyiségekre vonatkozó információk, beleértve a *vidd-vagy-fizess* rendelkezések vagy a *szállíts-vagy-fizess* rendelkezések szerinti esetleges rugalmassági mechanizmusokat;

iii. szállítási ütemtervek (LNG) vagy nominálások (vezetékes gáz);

iv. az éves szerződött mennyiségekre vonatkozó lehetséges szerződéses rugalmassági mechanizmusok, beleértve a kiegyenlítő mennyiségeket is;

v. a gázszállítás felfüggesztésére vagy megszüntetésére vonatkozó feltételek, beleértve a vis maiorra vonatkozó rendelkezéseket is;

vi. arra vonatkozó információ, hogy melyik jog irányadó a szerződésre, és mely választottbírósági mechanizmust alkalmazzák;

vii. a gázellátási szerződés teljesítése szempontjából releváns egyéb kereskedelmi megállapodások kulcsfontosságú elemei, az árakra vonatkozó információk kivételével.”;

b) a szöveg a következő harmadik és negyedik albekezdéssel egészül ki:

„A c) pontban említett információkat minden egyes szerződés esetében bontott formátumban kell megadni, beleértve a teljes releváns szövegrészt – az árakra vonatkozó információk kivételével –, különösen akkor, ha a szerződéses rendelkezések megfogalmazásának teljes ismerete elengedhetetlen az ellátásbiztonság értékeléséhez, vagy ha bizonyos szerződéses rendelkezések kapcsolódnak egymáshoz.

Az LNG-terminál-szolgáltatók tájékoztatják a Bizottságot az Oroszországi Föderációból származó felhasználók és az Oroszországi Föderáció vállalkozásai által irányított felhasználók által megrendelt szolgáltatásokról, beleértve a szerződéses szolgáltatásokat, az érintett mennyiségeket és a szerződések időtartamát.”

3. A 17. cikk második bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A Bizottság folyamatosan nyomon követi az uniós energiarendszer orosz gázellátásnak való kitettségét, különösen a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak a 14. cikk (6) bekezdésének c) pontja értelmében bejelentett információk alapján.

A Bizottság az említett rendelet 11. cikke szerinti nemzeti diverzifikációs tervek alapján értékeli az orosz gáz (EU) XX/2025 rendelet szerinti fokozatos kivezetésének nemzeti, regionális és uniós szintű végrehajtását. Ezt az értékelést jelenteni kell a gázkoordinációs csoportnak.

A harmadik bekezdésben említett értékelés következtetései alapján a Bizottság éves jelentést tesz közzé, amely átfogó áttekintést nyújt a tagállamok által a nemzeti diverzifikációs terveik végrehajtása terén elért eredményekről.

A negyedik bekezdésben említett jelentést adott esetben bizottsági ajánlás kísérheti, amely meghatározza az ellátás biztonságos diverzifikálásának és az orosz gáz időben történő fokozatos kivezetésének biztosítására irányuló lehetséges fellépéseket és intézkedéseket.

Az érintett tagállamok három hónapon belül naprakésszé teszik nemzeti diverzifikációs tervüket, figyelembe véve a Bizottság ajánlását.”

VI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

14. cikk

Szakmai titoktartás

(1) A szakmai titoktartásnak az e cikkben meghatározott feltételeit az e rendelet alapján beérkezett, kicserélt vagy továbbított minden bizalmas információra alkalmazni kell.

(2) A szakmai titoktartási kötelezettség minden olyan személyre vonatkozik, aki az e rendelet végrehajtásában részt vevő hatóságoknál dolgozik vagy dolgozott, valamint minden olyan természetes vagy jogi személyre, akire vagy amelyre az érintett hatóságok átruházták hatásköreiket, beleértve a hatáskörrel rendelkező hatóság által megbízott könyvvizsgálókat és szakértőket is.

(3) A szakmai titoktartás hatálya alá tartozó információk semmilyen más személlyel vagy hatósággal nem közölhetők, kivéve, ha ezt az uniós vagy tagállami jogban foglalt rendelkezés írja elő.

(4) Az érintett hatóságok között e rendelet alapján kicserélt valamennyi, üzleti vagy működési feltételekre, és egyéb gazdasági vagy személyes ügyekre vonatkozó információ bizalmasnak minősül, és a szakmai titoktartás követelményeinek hatálya alá tartozik, kivéve, ha a hatáskörrel rendelkező hatóság a közléssel egyidejűleg kijelenti, hogy az ilyen információ nyilvánosságra hozható, vagy ha az ilyen nyilvánosságra hozatal bírósági eljáráshoz szükséges.

15. cikk

Nyomon követés és felülvizsgálat

A Bizottság folyamatosan nyomon követi az uniós energiapiac helyzetének alakulását, különösen az Oroszországi Föderációból származó energiaimporttal kapcsolatos potenciális

gázellátási függőségekkel vagy egyéb ellátásbiztonsági kockázatokkal összefüggésben. Egy vagy több tagállam ellátásbiztonságát súlyosan fenyegető hirtelen és jelentős fejlemények esetén a Bizottság felhatalmazhat egy vagy több tagállamot arra, hogy részben vagy egészben ideiglenesen felfüggeszse e rendelet második fejezetének alkalmazását. A bizottsági határozat tartalmazhat bizonyos feltételeket, különösen annak biztosítására, hogy a felfüggesztés szigorúan a szóban forgó fenyegetés kezelésére korlátozódjon.

16. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

az elnök